Aprils 1913. g.

Kriſtigs Wehſtneſis.

8. gads. — № 4.

Redakzija un ekſpedizija: Rigâ, „Golgatas Namâ“, Hoſpitala eelâ 24. Telefons 73-12. (Рига, Лифл. губ., Госпитальная ул. 24.) **Paſta adreſe:** Въ конт. „Кристигсъ Вестнесисъ“, почт. ящикъ 1250, Рига. Redaktors-iſdewejs W. Fetlers. Kreewu ſchurnala „Гость“ redakzija: С.-Петербургъ, „Домъ Евангелія“, 24 линія № 11. W. Fetlera telegrafiſkâ adreſe Peterburgâ: Петербургъ-Авенезеръ.

Makſà ar peeſuhtiſchanu par gadu 1 rubli 50 kap.; pa numureem pehrkot — 10 kap.; ahrſemês 1 dolaru waj 2 rbl. Sludinajumi ſihku rakſtu rindina makſâ 20 kap.

„Kristigs Westnesis“, (The Christian Messenger), a lettish religious monthly. Publisher and Editor: Rev. W. FETLER, Hospital-Str. 24, Riga, Russia.

Swehtigus un preezigus Leeldeenas ſwehtkus

wiſeem „Kriſtiga Wehſtneſcha“ laſitajeem

nowehl

Redakzija.

Eewehrojami ſprediki.

Dr. Talmedſcha:

Leeldeenas preeks.

Tekſts: „Bet nu Kriſtus ir uſmodinats no miroņeem. Winſch tas pirmais ir tapis no teem, kas ir aiſmiguſchi. 1. Kor. 15:20.

Spredika ſaturs:

Dabiga un gariga Augſchamzelſchanàs. — 1. Augſchamzehluſchais Kriſtus ir muhſu paſchu augſchamzelſchanàs praweeſchojums — 2. Ap ſcho mahzibu ir daudſ noſlehpumu. — 3. Bet mehs neſchaubigi daſchu ko ſinam par winu — Muhſu augſchamzelſchanàs meeſas buhs godibas pilnas, nemirſtigas un uſwaroſchas. — Tehws un dehls uſ bojâ ejoſcha kuga. — Preeziga ſaweenoſchanàs preekſch teem, kas ir eekſch Kriſtus

Leeldeenas rihtâ, kreews ſateekot kreewu uſ Sw. Peterburgas eelam apſweiz winu ar preezigu „Kriſtus ir augſchamzehlees!“ un wina draugs atbild ar ſweizeenu: „Winſch pateeſi ir augſchamzehlees!“ Daſchâs weetâs Anglijâ un Irijâ lihdſ pat ſchai deenai paſtahw ta mahntiziba, ka Leeldeenas rihtâ ſaule debeſîs dejojot; un mehs waram peedot tahdu mahntizibu, kura itkà peerahda to, ka dabiſkà paſaule juht lihdſ garigai.

Sweiki! Leeldeenas rihts. Pukes! Pukes! Wiſàm winàm ir waloda, wiſàm ir mehle, wiſas ſchodeen runà. Es noleezos pee lilijas un dſirdu winu ſakam: „Nemeet wehrâ pukes, kà tàs aug: ne tàs ſtrahdà, ne tàs wehrpj, bet Salamans wiſâ ſawâ godibâ tà naw bijis apgehrbts, kà weena no tàm.“ Es noleezos pee roſes un wina leekas tſchukſt: „Es eſmu Saronas roſe.“

Un tad es ſtahwu un klauſos.

No wiſàm puſem atſkan puku kori: „Ja Deews tà apgehrbj ſahli laukâ, kas ſchodeen ſtahw un rihtu top eemeſta krahſnî, zik wairak juhs, ak juhs maſtizigee?“ Pukes! Pukes! Eepin winas bruhtes matôs. Kaiſi winas uſ miruſcho kapeem kà ſihmi augſchamzelſchanai. Pukes! Pukes! Wij no winàm wihtni preekſch mana Kunga Jeſus Leeldeenas rihtâ, un „Godineet to Tehwu, to Dehlu un Swehto Garu; kà bijis ſahkumâ, ir tagad un buhs muhſchigi.“ Seewas nahza pee Peſtitaja kapa un iſkaiſija tur dahrgas ſahles; ſchis ſahles bij ſehkla, kura ſahka augt, un no winàm zehlas wiſas pukes ſchaî Leeldeenas rihtâ. Tee diwi engeli, gehrbti baltâs drehbês ſatwehra Peſtitaja kapa akmeni un ſweeda winu ar tahdu ſpehku ſemê no kalna, ka winſch ſadragaja paſaules kapa durwis, un miroņeem jazelas augſcham.

Es nepraſu, zik brihniſchkigs ir tas mauſolejs[1]), zik dahrgs tas ſarkofags, jeb zik ſkaiſti iſkopta ir familijas kapu weeta, — mehs gribam lai wiſs taptu uſlauſts no augſchamzelſchanàs Kunga. Wineem janahk ahrâ. Tehwam un mahtei janahk ahrâ. Wihram un ſeewai janahk ahrâ. Brahlim un mahſai janahk ahrâ. Muhſu mihleem behrneem janahk ahrâ. Tàm azim, kuras mehs aiſſpeedam ar trihzoſcheem pirkſteem, tàm atkal jaatweras leelà rihta ſpoſchumâ. Tàm rokam, kuras mehs nolikam pihſchlôs, buhs jaſneedſas pehz mums atkalredſeſchanàs apkampeenâ. Tai balſij, kura apkluſa muhſu dſihwoklî, atkal jaatſkan. Ak, zik ilgi daſchi no jums, leekas,

1) Greſna peeminas kaplitſcha.

gaida uſ augſchamzelſchanos. Un preekſch ſchim lauſtàm ſirdim ſchodeen es taiſu mihligu, atweeglojoſchu eepreezas pahrſaiti no Leeldeenas pukem.

1. Schoriht es atrodu eekſch augſchamzehluſchos Kristus praweeſchojumu par muhſu paſchu augſchamzelſchanos, jo mana tekſta ſaturs ir tas: kà Kristus augſchamzehlees, tà zelſees ari Wina ļaudis; Winſch ir tas pirmais kuhlitis no augſchamzelſchanàs plaujas, Winſch ir „tas pirmais no teem, kas ir aiſmiguſchi.“ Eekam es nahku pee ſchi rihta, es eeeſchu zauri wiſàm mironu kapſehtam, kur juhſu mihļotee ir aprakti, un es pluhkſchu ſchis pukes un metiſchu kahdu ewangelija mihligu apſolijumu, kahdu zeribas roſi, preeka liliju — uſ katru kapu — uſ behrna kapu, uſ laulata drauga kapu, uſ tehwa kapu, uſ mahtes kapu; un kamehr mehs ſwinam Kristus augſchamzelſchanos, mehs ari ſwineſim

wiſa laba augſchamzelſchanos.

„Kristus ir tas pirmais no teem, kas ir aiſmiguſchi.“

Ja es nahktu pee jums un waizatu jums leelo paſaules uſwaretaju wahrdus, juhs atbildetu: Aleksandrs, Zeſars, Wilips, Napoleons I. Ja, bet juhs aiſmirſeet peeminet kahdu par wiſeem ſcheem leelaku uſwaretaja wahrdu — kahdu ļaunu, nejauku uſwaretaju. Winſch jahja uſ melna ſirga pahr Waterlo, Schalonu un Atlantu, aſinaineem pakaweem dragajot tautu ſirdis. Schis uſwaretajs ir Nahwe. Winſch neſs melnu karogu un netura neweenu wangibà. Winſch rok tranſchejas pahr abàm ſemeslodes puſem un pilda tàs ar tautu lihkeem. 50 reiſ paſaule buhtu gandrihſ iſtukſchota no apdſihwotajeem, ja Deews nebuhtu turpinajis radit jaunas paaudſes. 50 reiſ ſeme beſ dſihwibas buhtu rinkojuſe ſawu zeļu gaiſà — beſ weena zilweka uſ kalneem, beſ zilweka juhrà — kà atſtahts kugis ſchkeldams beſgalibu. Atkal un atkal winſch ir paſtrahdajis tahdu darbu pee wiſeem zilwekeem. Winſch ir ari waldneeks, ne tikai uſwaretajs; wina pils ir kaps; wina akas — paſaulê pluhſtoſchàs aſaras. Slawets lai ir Deews, ſchi Leeldeenas rihta gaiſmà es redſu praweeſchojumu, ka wina ſzepters tiks ſalauſts un wina pils ſagahſta drupàs. Ta ſtunda nahk, kad wiſi, kas ir kapòs, nahks ahrà. Kristus ir augſchamzehlees, ari mehs zelſimees. Jeſus ir „tas pirmais no teem, kas ir aiſmiguſchi.“

2. Ap ſcho augſchamzelſchanàs mahzibu

ir daudſ noſlehpumu.

Tu nahzi pee manis un ſaki: „Ja miruſcho meeſas zelſees augſcham, kà tad buhs tas un kà buhs tas?“ Un tu man leezi preekſchà tuhkſtoſch jautajumus, uſ kureem es neſpehju atbildet; bet ir leels daudſums tahdu leetu, kuràm tu tizi, kaut gan tu neſpehji winas iſſkaidrot. Tu buhtu ļoti negudrs, ja tu teiktu: „Es nekam negribu tizet, ko es newaru ſapraſt.“ Bet kad tu eeſehji ſchis puku ſehklas, kapehz uſaug ſchahdas krahſas pukes? Kapehz, kad tu eeſehji zitadas puku ſehklas, uſaug pukes ar zitadu krahſu? Weena puke balta, otra dſeltena, treſchà ſarkana. Kapehz ſchahda ſtarpiba, kur tomehr ſehklas iſſkatas un ir weena otrai ļoti lihdſigas? Iſſkaidro ſchis leetas. Iſſkaidro to kahrpu pee pirkſta. Iſſkaidro to ſtarpibu, kapehz oſola lapa atſchķiras no laſdu kruhma lapam? Saki man, kà tas Wiswarenais Kungs war peegreeſt Sawu

wiſſpehzibu roſes lapinai.

Tu man praſi par augſchamzelſchanos tà, ka es newaru atbildet. Es tew likſchu preekſchà tuhkſtoſch jautajumus par ikdeeniſchko dſihwi, un tu man newareſi atbildet.

Es atrodu ſew paſtiprinajumu wahrdòs: „Wiſi, kas ir kapòs, zelſees augſcham.“ Es neſaku, ka es to waru iſſkaidrot. Tu eſi tahlak un ſaki: „Peenemſim, kahds mahjàs pahrnahzis miſionars nomirſt Amerikà; winam Kinà eſot, tika nonemta kahja; wehlak winſch dſihwoja Anglijà un tur winam nonehma roku; tagad winſch ir aprakts winà kapſehtà; waj pee augſchamzelſchanàs ta kahja nahks no Kinas, ta roka no Anglijas un ſaweenoſees ar zitu meeſu?“

Tu ſaki, ka zilweka meeſa mainas ik pa ſeptineem gadeem, un 70 gadu wezumà zilwekam ir bijuſchas deſmit meeſas; kura meeſa tiks zelta augſcham? Tu ſaki: „Zilweks nomirs un wina meeſa ſakritis pihſchkòs, un ſchee pihſchki pahreet ſtahdu dſihwibà; kahds kuſtonis warbuht apehd ſchos ſtahdus; zilweki apehd kuſtoni; kà lai pee augſchamzelſchanàs ſaweeno tik daſchadi ſadalito meeſu?“

Waj tew wehl ir kahdi jautajumi?

Nahz un jautà. Es neſolos uſ wineem atbildet. Es atbalſtos uſ Deewa Wahrdu ſludinajumu: „Wiſi, kas ir kapòs, nahks ahrà.“

Tu buhſi eewehrojis, laſot augſchamzelſchanàs ſtahſtu, ka gandrihſ wiſur Bibelê, kà ſchis deenas rakſturigs wilzeens, teek atſihmeta l e e l a ſ k a n a. Es neſinu, waj wina buhs ſtipra ſkana, bet es ſinu, ka wina buhs ļoti zaurſpeedoſcha. Mauſolejà, kur kluſums waldija tuhkſtoſch gadus, ſpeediſees ſchi ſkana eekſchà. Koraļļu alàs juhras dſiļumà jaeeſpeeſchas ſchai ſkanai. Miljoneem garu nahks zaur muhſchibas wahrteem, un wini nahks pee ſemes kapeem un ſauks: „Atdod mums muhſu meeſas: mehs tew winas dewam iſnihzigas; atdod winas tagad neiſnihzigas.“ Simteem garu ſapulzeſees uſ Gettiſburgas laukeem, jo tur winu meeſas ir apraktas. Simtstuhkſtoſchi garu nahks pee Borodinas, jo tur ir apraktas meeſas, kuras gaida

uſ meeſas un dwehſeles ſaweenoſchanos.

Pa wiſu juhras zeļu no Nujorkas lihdſ Liwerpulei ik pa daſchàm juhdſem, kur kahds kugis nogrimis, aiſgahjuſchi gari nahk atpakaļ lidinadamees pàr wilneem. Tur gahja bojà „Bostona“. Beidſot atraſta. Tur gahja bojà „Preſidents“. Beidſot twaikonis atraſts. Tur grima „Titaniks“. Gari lidinajas — ſimteem garu lidinajas apkahrt, gaidot uſ meeſas un dwehſeles ſaweenoſchanos. Tur

prerijâ — nolaischas weens gars. Tur kahds zekineeks nomira sneegâ. Westminsteres Dome sagruhst, un dsejneeki un runataji nahk ahrâ; brihnischkigs „laba“ un ļauna maisijums. Egiptes piramides gahschas un waldneeki nahk ahrâ.

Kas war ussihmet scho skatu? Man leekas, ka ihsi preeksch schis wispahrejas augschamzelschanâs buhs pilnigs klusums. Klusums wisâs semes alâs. Klusums kalna nogahsê. Klusums eelejâ un tahlu juhrâ. Klusums. Bet weenâ minutê, weenâ azumirklî, kad

Leelâ engeļa basune

skanês, zelsees un wilnosees pahr kalneem un juhram, seme breesmigi notrihzês, miruscho kapi pazelsees kâ juhras wilni, un no Sewastopoles un Port-Arturas un Adrianopoles isees pulki smagajâ gaisâ, noslihkuschee kahps augschâ un isspeedis uhdeni is mateem wilnôs, un seme un juhra buhs kustoscha dsihwibas masa — wisas sejas. wisôs wezumôs, no wisadeem stahwokleem luhkosees us weenu pusi, us weenu troni — augschamzelschanâs troni. „Wisi, kas ir kapôs, nahks ahrâ.“

3. „Bet“, tu saki, „ja schi mahziba par augschamzelschanos ir pateesa, un no winas kâ nobildejums ir schis Leeldeenas rihts, waj juhs mums warat kautko sazit par augschamzehluschos meesu?“ Es waru. Noslehpumi gan saistas ar to, bet kahdas trihs waj tschetras leetas, atteezotees us augschamzehluschos meesu, naw apschaubamas:

a) Tawa augschamzehlusês meesa

buhs godibas pilna meesa.

Ta meesa, kura mums ir tagad, ir tikai skelets no ta, kas wina buhtu, ja grehks winu nebuhtu sabojajis un iskehmojis. Nem to wisskaistako statuju, kura jebkad no kahda mahkslineeka ir tapuse pagatawota, noschkel ar kaltu te weenu gabalinu, tur weenu, un eetaisi robus un nelihdsenumus schur un tur, tad noleez winu us kahdeem simts gadeem wehtrâ un negaisâ, un wiss skaistums pasudis. Ari zilweka meesa ir tapusi sista, dausita, gruhsta un bojata no tuhkstoschgadu wehtram — fisiskâs wainas pahrnahk no paaudses us paaudsi, mehs eemantojam agrako paaudschu sliktumus; bet augschamzelschanâs rihtâ meesa taps isgresnota un isdailota pehz pirmâ parauga. Un starpiba starp atletu un isdehdejuschu wahrguli slimnizâ naw tik leela, zik leela buhs starpiba starp muhsu tagadejo meesu un muhsu augschamzehluschos tehrpu. Tur redsês beswainas azi, kad nahwes uhdeni buhs is winas ismasgajuschi asaru un dauds mahzischanâs pehdas. Tur redsês newainojamu roku, kad gruhtu puhļu sazeetejumi buhs atmihkstinati no krimschleem. Tur redsês smuidru un weeglu stahwu, kad nastas buhs no plezeem nonemtas — ta buhs pascha Deewa dsihwiba meesâ. Schinî pasaulê wiseespaidigakâ un wisisteizoschakâ leeta ir zilweka seja; bet schi seja ir aisplihwurota ar tuhkstoschgadu behdam; bet augschamzelschanâs rihtâ schis plihwurs sejai tiks atnemts, un — pusdeenas saule ir tumscha, neskaidra, ja winu salihdsina ar to godibu, kura isstaros no glahbto sejam. Kad taisno sejas, apskaidrotas sejas, pawehrsisees pret wahrteem jeb paluhkosees us troni, tas buhs itkâ muhschigas deenas jauna rihta austs! Ak, godibas pilna, apskaidrota augschamzelschanâs meesa!

b) Un ta meesa, kuru tu dabusi pee augschamzelschanâs buhs

Nemirstiga meesa.

Schis meesas nihkst. Kahds reis sazija, ka tiklihds mehs sahkam dsihwot, mehs sahkam mirt. Ja mehs nepeeleekam dedsinamo ugunskurâ, ugunskurs isdsisis. Asinu trauki ir kanali, kuri aiswed baribas weelas wisam meesas sastahwam. Mums jaatjaunojas stundu pehz stundas, deenu pehz deenas. Slimiba un nahwe wisu laiku mehgina eelawitees pee mums jeb nogruhst muhs no kapa malas; bet slawets lai ir Deews, pee augschamzelschanas mehs dabusim nemirstigas meesas. Nekahds drudsis gaisâ, klepus, neiralgiski duhreeni, reimatisma sahpes, sirdsklauweschana, elpastruhkums, ahtrpalihdsiba, apteekis, slimniza, inwalidu krehsls, brilles — lai peepalihdsetu wahjai redsei — nebuhs nekas, bet weseliba, nebeidsama weseliba! Juhs, kam ir sahpes un wahjibas, neaprakstamas schai rihtâ — juhs, kas nekad neesat weseli — juhs, kas esat pahrnemti no fisiskeem gruhtumeem, — laischat man jums teikt par augschamzelschanâs meesu, brihwu no wisâm kaitem. Nemirstigs! Nemirstigs!

c) Esu tahlak un saku, ka ta meesa, kuru tu sanemsi pee augschamzelschanâs, buhs

Uswaroscha meesa.

Mehs ejam 8 jeb 10 werstis un peekuhstam; mehs pazelam kahdas simts mahrzinas un mums peetruhkst elpas; neapbrunoti mehs sateekam kahdu plehsigu swehru un mums jabehg, jaskreen, jakahpj kautkur jeb jaslehpjas, jo mehs neesam spehjigi stahtees tam pretim; mehs duhschigi strahdajam 8 jeb 10 stundas un tad mehs esam noguruschi; bet pee augschamzelschanâs mehs dabusim meesas, kuras nekad nenogurs. Pasludinot Kristu un debesis mehs daschreis loti nogurstam. Tas ir zilweka meesas noteikts stahwoklis: mums ir japeekuhst. Waj tâs naw brihnischkigas domas, ka mehs dabusim meesas, kuras nekad nepeegurs? Ak, godibas pilna augschamzelschanâs deena! Preezigs es nometischu scho nabaga grehku meesu un eeswehdischu winu kapâ, jo us Tawu pawehli es dabuschu meesu, kas nekad nepeegurst. Ta ir brihnischkiga augschamzelschanâs dseesma, kuru mehs wisi dseedajam:

„Schodeen Winsch kâ Waronis
Tumscho kapu atstahjis.
Reis Winsch tewi modinâs
Un pee swehteem pulzinâs.
Uswara nu panahkta,
Jesus nahwi pahrspehja!

Ak brihniſchkiga augſchamzelſchanàs! Runajeet pukes, mihligàs pukes, ſkaistàs pukes! Kamehr juhs stahstat par augſchamzehluſchos Kristu, stahstat ari par teem

Taiſneem, kuri zelſees augſcham.

Lai Deews juhs ſchoriht pilda ar tàs laimes preekſchbaudijumu!

Maſs behrns no maneem radeem bija ar greiſu mugurkaulu un tika ſkolâ daſchreiſ iſſmeets par to. Reiſ winſch jautaja: „Mammin, waj man debeſìs ari buhs lihka mugura?" Mahte noleezas, noſkuhpſtija winu un teiza: „Ne, mihlulit, debeſìs tew nebuhs lihka mugura." Ak ne; nebeidſama weſeliba Deewa trona preekſchâ. Teeſcham, es domaju, wisdſihwakà pilſehta wirs ſemes nebuhs tik dſihwa, kà debeſis, un Londona un Nujorka pusdeenas laikâ naw ne uſ puſi tik kuſtibas pilnas, kà debeſis. Tur nebuhs atpuhta, tur nebuhs kuhtra atpuhta; tur nakts nebuhs wajadſiga, jo muhſu azis nekad nepeegurs un newajadſès weſelu nakti gulet; muhſu meeſai nekad newajadſès ſpehku atjaunoſchanos. Ja mehs apſehdiſimees dſihwibas straumes malâ jeb uſ upes krasta, tad tikai tapehz, lai buhtu kopâ ar kahdu no ſemes augſchamzehluſchos dwehſeli, lai pahrrunatu wezos laikus un kaujas, kurâs mehs zihnijamees ar wineem plezu pee pleza. Jekabs zihnijas ar engeli, bet netika uſwarets, tadehl ka engelis winu ſchehloja; bet reiſ Jekabs zehlas augſchâ un neweens engelis newareja winu pahrſpeht. Tu newari nogahſt debeſs milſchus, kuri ir lunkani, nenogurstoſchi, neuſwarami, nemirstigi atleti. Ak, man ir wajadſiga tahda meeſa. Tew ari tahda ir wajadſiga. Paſaulê ir tikdaudſ ko darit, ka mehs daſchreiſ wehlamees, kaut mehs waretu istikt beſ meega. Ir tikdaudſ behdas jaatweeglina, tik daudſ darba jadara! Daſchreiſ man ir tahda nojauſma no ta, zik brihniſchkiga leeta ir ſludinat ſcho ewangeliju, ta ka es wehlos, kaut es to waretu darit beſ pahrtraukuma, beſ apstahſchanas preekſch atpuhtas, beſ deenas jeb nakts truhkuma, lai waretu paſludinat zilwekeem Kristus neiſmehrojamo bagatibu. Zilweka meeſa ir ſpehjiga daudſ ko paneſt; bet kas tas buhs par laiku, kad mehs nekad nenogurſim! Lai Deews muhs wiſus wed pee tahda Leeldeenas rihta! Waj tu domà, ka, kad tu zelſees augſchâ pastara deenâ, tu zelſees uſ muhſchigu dſihwibu? Es luhdſu Deewu, kaut tà buhtu. Ta ir mana wehleſchanàs preekſch katra weza un katra jauna zilweka, preekſch katra behrna un katras ſeeweetes ſchaî namâ. Ak, kaut juhs atdotu ſawas ſirdis Deewam! Kaut juhs buhtu pahrleezinati, ka juhſu augſchamzelſchanàs buhs uſ muhſchigu dſihwibu!

Es dſirdeju par kahdu tehwu un dehlu, kuri atradas uſ bojâ ejoſcha kuga. Abi, tehws un dehls uſrahpas takelaſchâ. Tehws turejas zeeti, bet dehls pehz kahda laika neſpehja wairs turetees un tapa noſkalots juhrâ. Tehws domaja, ka winſch beſ zeribas padots wilnu warai. Otrâ deenâ tehws gandrihſ nobeidſees tika aiſwests uſ krastu un nolikts gultâ kahda ſwejneeka buhdâ. Pehz ilgaka laika wina ſamana atgreeſàs un winſch eeraudſija ſew blakus gulam taî paſchâ gultâ — ſawu dehlu. Ak, mihlee draugi! Kas ta buhs par godibu, kad mehs beidſot uſmodiſimees un atradiſim ſawus mihlos kopâ ar mums uſnahkot no tàs paſchas ſemes kapſehtas, uſnahkot taî paſchâ rihta gaiſmâ — tehws un dehls dſihwi uſ muhſchibu, wiſi mihlotee dſihwi uſ muhſchibu, uſ nekad neraudaſchanu, nekad neſchkirſchanos, nekad nemirſchanu. Lai tas meera Deews, kurſch uſzehlis no mironeem muhſu Kungu Jeſu, to leelo awju Ganu, zaur muhſchigas deribas aſinim, lai tas juhs dara pilnigus preekſch katra laba darba — Wina prahtu darit; un lai ſchi rihta ſapulzes aiſnes muhſu domas uſ to leelo ſapulzi trona preekſchâ — pee teem 144 tuhkstoſcheem un pee ta „leelà pulka, kuru neweens newar ſkaitit"; daſchi no muhſu labakeem draugeem jau tur ir, mehs drihſ peebeedroſimees wineem.

„Zik ſwehtigi ir Deewa iſredſetee
Ar Jeſus aſ'nìs balinatàm drehbem — ſwehtee;
Daudſ gaiſchak wehl kà engeli tee ſpihd
Un preeks pehz preeka wineem rodas jauns ikbrihd."

„Jau dwehſele to deenu nojauſt prot,
Plehſt ſpahrnus gribetu un aiſlidot
Nemt dſeeſmâs dalibu un, palmas wizinot —
Kà leelakais no grehzineekeem — Pestitajam
godu dot."

Pamoſchanàs un ſwehtiſchanàs.

S. D. Gordona:

Nauda: ſelta kalpoſchanas weids.

(Beigas).

Dsihwibas smarscha upureschanâ.

Naudai wehl ir ta ſawadiba, ka zaur winu war weenu perſonu iſmainit pret otru. Peemehram, jauna meitene deg wehleſchanâ kalpot Deewam starp paganeem. Bet winas wahjâs weſelibas dehl ahrsti winai to neatwehleja. Wina padewàs, bet tomehr ſlahpa neſt kahdu labumu tai paganu ſemei. Deews winai ſuhtija leelu mantojumu. Wina ſawâ weetâ aiſſuhtija miſionaru, peemehram, uſ Kinu, nemot uſ ſewi wina zela un uſtura iſdewumus, lai winſch tur kalpotu miſionê winas weetâ. Sakat, waj tas nebija praktiſks winas paſchas perſonas pahrneſums kalpoſchanâ paganeem zaur to miſionari, kuru wina uſtureja? Pez tam wina ſuhtija otru un treſcho, un pateizotees winai miſionaru ſkaits wairojàs, bet wina wareja atdot ſawu laiku un ſpehjas gimenes pulzinam, kamehr taî laikâ winas preekſchſtahwji par winu zihtigi strahdaja zitur.

Kahdâ zitâ weetâ jaunawa beiguſe uniwerſitati, bija apdahwinata leelàm runas dahwanam un ſpehjam ſaistit ſeeweetes pee kristigas dſihwes. Winai nebija lihdſekku un tadehl tai wajadſeja ruhpetees par deeniſchku uſturu. Bet

wiņa sastapàs ar kahdu zitu seeweeti, kura nahza sem wiņas eespaida un gluschi pahrwehrtàs. Wiņâ eedegàs wehleschanàs kalpot seeweetem dsimtenê. Wiņai nebija sewischkas dahwanas, bet totees bija leels ihpaschums. Wiņa greesàs pee tàs, zaur kuru bija nahkuse pee jaunatdsimschanas, ar tahdu preekschlikumu: „Noslehgsim draudsigu beedribu, es ar preeku doschu wisu ko waru preeksch tam, lai tu swabadi waretu ziteem dot to, ko man dewi.“

Weena seeweete dewa sawu seltu, otra — sawu dsihwi un bagatàs dahwanas. Weena kalpo ar ihpaschumu un luhgschanu, otra — ar nepeekuhstoscho darbibu un pahrleezinoscho walodu, kura daudsus peewed pee Deewa un daudsu dsihwes pahrweidojas zaur Deewa Garu, kursch eeksch wiņas mahjo. Waj ta jaunâ seeweete, kura sehsch mahjâ, ari zita personâ nezelo no weetas uf weetu, mantodama dwehseles preeksch debesu walstibas? Ja, pateescham tas tà ir.

Schee diwi gadijeeni ir tikai kà peemehri no daudseem zilwekeem, kuri ir sapratuschi Jesus Kristus likumu, kà pareisi naudu leetot. Atgadas daudsi tamlihdsigi peemehri. Lai ari neweens nenoskumst tadehl, ka newar daudf dot. Upureschanas daudsums nemaina pascha upura seku likumu. Wisi, kas buhs sajutuschi Jesus Kristus swinigo preekschsihmes eespaidu, labprahtigi dos preeksch Wiņa darba, neskatotees, waj teem ir maf jeb daudf. Tee, kuru dahwanas pehz wispahr peeņemtàs schis pasaules wehrteschanas isleekas masas, tomehr war darit scho swehtigo pahrnesumu un zaur sawa selta widutajibu pawairot sawas personigàs spehjas preeksch kalposchanas. Jo dahwanâ peenestais selts if sewis istaisa dsihwi, kura to dod un dahwana sewî satur schis dsihwes ihpaschibas un spehku. Es daschreif domaju, ka samehrâ masakàs dahwanas sewî satur sewischku spehku tapehz, ka wiņas istaisa wisleelako, paschaisleedsigako upuri. Ja mehs waretu apluhkot eespaida sajauktos sareschgijumu pawedeenus dsihwes tihklâ, tad ne weenreif ween mehs pabrihnitos par leelo spehku, kas nahk no samehrâ masàs dahwanas, bet sahrti krahsotas no upura asinim — paschusupureschanàs, saudejuma.

Newajaga aismirst, ka zaur scho sawado weelu, ko sauz naudu, noteek nepahrtraukta diwkahrtiga personas pahrneschana. Zilweki pastahwigi wisgodigakâ weidâ pahreet seltâ. Zilweks dod sawus spehkus, darbu un pehz sinama laika saņem noteiktu sumu naudâ. Schî nauda istaisa wiņu paschu — ta ir winsch par scho taiku. Tahds ir pirmais pahrnesums naudâ, winsch turpinas bef pahrtraukuma un ir neisbehgams, jo tahdâ zelâ mehs eeguhstam baribu, drehbes un pajumti.

Pehz tam seko otrs naudas pahrnesums zitâ weidâ. Mehs otrkahrt pahrejam jebkurâ weidâ zaur to lihdsekli, kuru isweblamees, kà scho naudu leetot. Nauda israhdas kà muhsu pahrejas stahwoklis. Zaur wiņu mehs sewi laischam dsihwes tirgû. Mehs parahdam sewi taî weidâ, kahdâ islaischam naudu un ne eeksch ka zita neparahdas tik gaischi zilweka pateesais, eekschejais stahwoklis. Ja mehs ļaujam naudai, jeb kahdai daļai no wiņas nogult, tad daļa no mums pascheem pahrklahjas ar ruhsu.

Upurs swehti un pawairo dahwanas.

Atleek wehl daudf ko sazit. Leelu garigu spehku saweenoschanos ar seltu brihnischki isteiz tas, ka upurs swehtî to, ko aisskar. Un zaur scho aisskahreenu brihnischki wehrtiba pawairojas. Scho jauko gadijeenu war isleetot tee, kuri wehlas pawairot dahwanu wehrtibu, kas redsami isleekas masas. Neapstahjotees pee schî jautajuma filosofijas mehs schaî parahdibâ redsam grandiosu faktu.

Warbuht juhsu draudsê noteek ikgadejâ kolekte preeksch paganu misiones. Peeņemsim, dsirdot kahdu dsihwu sprediki, sihmejotees uf misioni, juhsôs kautkas eedegàs: pagahjuscho gadu es dewu seschdesmit rubkus, waj nedoschu schogad simtu—? juhs domajat. Trihsdesmit dot buhtu weegli, to pat nejustu un peezdesmit — ari nebuhtu jums gruhti. Ja juhs wehletos, ar paschaisleegschanos juhs waretu pawairot sawu upuri septindesmit septiņi reif peezdesmit. Lai dotu wairak, tad wajadsês sewi eeschaurinat un tas buhs juhtami. Bet waj juhs nesaprotat, kà schî sewis eeschaurinaschana, schis upurs ar to saistits, pawairos juhsu dahwanas wehrtibu un to swehtis?

Islabojat wehlreif sawas drehbes, apgreeschat tàs uf otru pusi; apmeerinatees ar nemodigu zepuri, un zaur scho peenestais upurs skaistumâ apgaismos juhsu seju, kas daudseem wairak patiks, nekà jaunàs drehbes. Pawalkajat wehl weenu gadu jau panesatàs wirsdrehbes; lai zits lepojas ar skaisto sirgu — automobili, ja winsch wehl naw mahzijees dalitees ar paschusupureschanàs schķihsto seltu.

Tomehr, dascheem zilwekeem, kas nemaf netaupa sawu weselibu, wajag otradi — wairak atlizinat preeksch sawu meesigo spehku ustureschanas.

Sawu meesu wajag barot un usturet preeksch kalposchanas, tapehz wispahrigus likumus sche newar usstahdit; katram wajag scho jautajeenu isschķirt pehz apsiņas, uf zeleem Deewa preekschâ, ar pateesu wehleschanos darit Wiņa prahtu.

Katrâ gadijeenâ, kà neschaubigs paleek tas, ka katrai ihstai dahwanai wajag uf sewis nest upura seegeli. Deews nesa upuri, atdodams sawu Dehlu. Kristus atnesa pateesâ un dsihwâ upurî — pats sewi. Kas grib buht Wiņu pakalstaigatajs? Dot no pahrpilnibas, nenosihmê dot. Bet schaî gadijeenâ neteesasim zits zitu, lai katrs par sewi isrehķinas. Skatisimees zits uf zitu mihlestibas garâ, weenmehr zensdamees domat to labako, bet ne ļaunako. Neweens no mums naw eezelts buht muhsu tuwakam par kabatas sargu. „Wiņam dosim atbildi.“

Dsihws upurs.

Nahkoschais stahstiņsch, patees, weenkahrschâ un dabigâ formâ, atklahj mums to, kas ihstenibâ, nemanot dsihwi noteek ap mums.

Reif kahdâ masâ pilsehtiņâ, Seemel-Amerikâ sludinatajs saņehma wehstuli no Misiones Komitejas ar luhgumu

sawahkt kolekti preeksch kahda loti nabadsiga apgabala wairak us wakareem. Wehstule loti eeintreseja sludinataju un winsch no wisas sirds sahka sastahdit spredikі, ar no- luhku pamodinat sawôs draudses lozekkôs lihdsjuhtibu, sih- mejotees us scho leelo wajadsibu.

Peenahza swehtdeena un winsch noteiza sawu sprediki. Bet nesin kapehz tas neatstahja gaidamo eespaidu. Klaht- esoschee neusmanigi klausijas; bagatais bankeeris beeschi snauda un sinamais tirgonis pastahwigi skatijàs pulkstenî. Beidsis sprediki, sludinatajs itkà zeribâs wihlecs, noleeza galwu un sahka luhgtees, lai isnahkumâ wina wahrdi buhtu wairak sasneegusch, nekà likàs eespehjams.

Starp benkeem sahka isnehsat kolektes schkihwjus. Pa to laiku kautkas nepamanits norisinajàs pehdejâ sehdeklî. Tur paschâs beigâs sehdeja meitene no nabadsigas gime- nes weena pate. Wina bija kropla un wisa winas dsihwe likàs tumscha, bes zeribas. Labi laudis no draudses lozek- keem eeschehlojàs par winu, un sameta naudu, lai nopirktu winai krukus. Tas tihri winu waj no jauna atdsemdi- naja, no ta laika wina preezigi kliboja pa zeemu, ween- mehr smaididama.

Wina dsirdeja sprediki un winas sirds juta lihds zitu wajadsibam. Kad sludinatajs pabeidsa, wina domaja pee sewis: „Ak, kà es wehletos kautko dot, bet man nekà naw, pat ne kapara!“ Te kahda klusa, glesna balss winai sirdî eetschukſteja: „Tew ir kruki!“ Winai itkà balss aisrah- wàs, — „ak, kruki?“ wina domaja. „Es newaru atdot krukus, jo bes teem newaru tatschu dsihwot.“

Bet winai sirdî nepeeluhdsami, skaidri tapate balss saka: „Ne, wari. Ja tu atdosi krukus, warbuht zaur to kahds dabun dsirdet par Jesu, un tas wineem ir tik loti no swara. Eedomajees, kas tewim ir palizis Jesus, atdod krukus!“ Atkal winai gars itkà aisraujàs. Winas sirdî noteek zihna neweenam nesinama un neredsama. Pehdigi zihna bija uswareta. Ar starojoschu seju un asaram azîs wina smaididama gaida kolektetaju.

Kolektetajs tuwojas ar schkihwi, — waj mas buhtu wehrts eet pee pehdejà sola, us kura sehsch weena masà Mega; is winas nabadsigà apgehrba redsama weena weselà kahjina. Tomehr winsch godbijigi apstahjàs un sneedsa schkihwi. Mega ar behrna weenteesibu neweikli sneeds preti sawus krukus un zenschas tos nolikt us schkihwja. Kà sibins eeschahwàs kolekteteja galwâ domas, winsch saprata winu, un aisgrahbis nem scho sawado dahwanu un leek us schkihwja.

Tad winsch apgreeschas un lehni solo zaur basnizu pee katedra, ar roku peeturot krukus pee schkihwja. Zilweki skatas un drihs winu azis pildàs asaram. Wisi pasihst schos krukus. Mega atdewa sawus krukus! Winsch baga- tais bankeeris peepeschi sahka schnaukatees, isnem sihmuli no kabatas, lai parakstitu eewehrojamu sumu, un tirgonis aptur kolektetaju zelâ. Sludinatajs ustraukts peezelas, lai pee- nemtu naudu un saka: „Leekas, muhsu masà krople dod mums brihnischku peemehru.“ No wiseem soleem sneedsàs schkihwim pretim rokas, weens pat dod simts rublus par krukeem un leek tos atnest atpakal us pehdejà sola. Ko- lekte tai deenà sanahza wairak simts rublu. Un masà Mega, nabadsite pee meesas, bet ne pee dwehseles, lehnam nahk ahrà no basnizas un sajuht sewi par wislaimigako zilweku pasaulè.

Wina dsirdeja eekschejo balsi un tai paklausija. Zaur to weenkahrschi issklaidrojas winas upurs. Winas dahwana pate par sewi neeziga, bet swehtita zaur upuri, dabuja wairak simts rublu wehrtibas, bet winas dotais kapitals tika atpakal atdots preeksch parastàs leetoschanas. Tai mehrà, ka schis atstahsts teek tahlak isplatits, winsch wehl naw sasneedsis pehdejàs robeschas, winas dahwana ween- mehr aug. Es nesinu, kur tagad ir Mega, bet waru pahr- leezinats sazit, ka peenahks reis deena, kad wina dabudama sinat, ko tas Kungs darijis ar winas dahwanu, kas zaur upuri tika swehtits, isbrihnesees. Wina dsirdeja un paklau- sija eekschejai balsij. Eeksch tam pastahw likums preeksch katras dsihwes un katra upura.

Teologijas daktera A. R. Toreja:

Swehtà Gara Persona un Darbs,

atklahts Rakstôs un personigâ peedsihwojumâ.

(3. Turpinajums).

III. Isteizeeni, kuri Wezâ Deribâ noteikti min to Kungu jeb Jehowu, top leetoti pee Swehta Gara Jaunâ Deribâ, t. i. Sw. Gars eenem Deewibas stahwokli Jaunâ Deribâ.

Pahrsteidsoschs peerahdijums par to atrodas Es. 6: 8—10: „Es dsirdeju ta Kunga balsi sakam: ko Es suh- tischu un kas Mums ees? Tad es saziju: redsi, sche es esmu, suhti mani. Tad Winsch sazija: ej un saki scheem laudim: dsirdeet gan, bet nesaproteet, un redseet gan, bet nenemeet wehrà. Apzeetini scho lauschu sirdi un dari winu ausis beesas uu apstulbo winu azis, tà ka tee ar azim ne- redsi, ar ausim nedsird un ar sirdi nesaprot, un neatgree- schas un netop dseedinati.“ 5. pantâ sazits, ka Esaja re- dseja un runaja ar Jehowu. (Wisur Wezâ Deribâ, kur wahrds Kungs rakstits ar leelo burtu, pa ebrejiski ir — Jehowa). Bet Ap. d. 28:25—27 ari ir minets schis ga- dijums, bet kamehr Esajas grahmatâ teikts, ka Jehowa bijis tas runatajs, Ap. d. saka, ka Sw. Gars runajis. Ta weeta Ap. d. skan tà: „Un nebuhdami sawâ starpâ weenprahtigi, tee aisgahja, kad Pawils to weenu wahrdu bij sazijis: Swehtais Gars gan labi ir runajis us muhsu tehweem zaur praweeti Esaju, sazidams: noej pee scheem laudim un saki: ar ausim juhs dsirdeseet un nesapra- tiseet, un redsedami juhs redseseet un nenomaniseet: jo scho lauschu sirds ir tapusi zeeta un ar ausim tee gruhti dsird un snausch ar sawàm azim, ka tee ar azim neredsi, ar ausim nedsird, ar sirdi nesaprot un neatgreeschas, ka Es

tos dseedinatu." Tà mehs redsam, ka tas, kas gaischi un skaidri ir peerakstits Jehowam Wezâ Deribâ, ir peerakstits Sw. Garam Jaunâ Deribâ, t. i. Sw. Gars un Jehowa top usskatiti kâ w e e n a Persona. Eewehrojams ir ari tas, ka Jahna ewangelijumâ, 12. nodalâ no 39—41 pantai, kur ari ir mineta augschejâ weeta no Esajas, teek runats par Kristu (ruhpigi eewehro 41. p.). Tà daschadâs Sw. Rakstu weetâs weens un tas pats teek issazits par Jehowu, par Sw. Garu un par Kristu. Waj to warbuht ari ne-isskaidro trihskahrtigais „Swehts" no serawu luhpam, Es. 6:3: „Un zits us zitu sauza un sazija: „Swehts, swehts, swehts ir tas Kungs Zebaot: wisa seme ir pilna Wina godibas." Tas mums teescham leek domat par Jehowas Zebaot trihspersonibu, un tadehl gluschi weetâ ir schis parahdibas trihskahrtejs apraksts. Muhsu domas par Jehowas Zebaot trihspersonibu teek wehl wairak apstiprinatas zaur 8. p., kur tas Kungs saka: „Ko Es suhtischu un kas M u m s ees?"

Otrs pahrsteidsoschs peerahdijums, ka Jaunâ Deribâ us Sw. Garu teek atteezinatas tàs weetas, kuras Wezâ Deribâ skaidri min Jehowu, atrodas 2. Mos. 16:7. Sche mehs lasam: „Un rihtâ juhs redseseet ta Kunga godibu, tapehz ka Winsch juhsu kurneschanu pret to Kungu ir dsirdejis; jo kas mehs esam, ka juhs pret mums kurnat?" Scheit skaidri sazits, ka Israela behrnu kurneschana bij pret Jehowu. Bet Ebr. 3:7—9, kur schis gadijums teek minets, mehs lasam: „Tadehl, i t k â S w. G a r s s a k a: schodeen, kad juhs Wina balsi dsirdeseet, neapzeetinajeet sawas firdis, tà ka pee tàs sareebschanas tai kahrdinaschanas deenâ tuksnesî, kur juhsu tehwi M a n i kahrdinajuschi, M a n i pahrbaudijuschi un redseja Manus darbus 40 gadus." Kurneschana, kura, kâ Mosus saka sawâ otrâ grahmatâ, bija pret Jehowu, Ebreju grahmatâ teikts, bija pret Sw. Garu. Zaur to ir pilnigi isskaidrots jautajums, ka Sw. Gars eenem Jaunâ Deribâ Jehowas (jeb Deewa) weetu. (Salihds. ari Dw. ds. 95:8—11).

IV. Swehta Gara wahrds ir saweenots ar Deewa wahrdu tà, kâ nebuhtu eespehjams godbijigam un domajoscham prahtam saweenot laizigas buhtnes un Deewibas wahrdus.

Paskaidrojums par to atrodas 1. Kor 12:4—6: „Ir daschadas dahwanas, tomehr w e e n s p a t s G a r s; un ir daschadas kalposchanas, tomehr w e e n s p a t s K u n g s; un ir daschadi spehki, bet tomehr w e e n s p a t s D e e w s, kas ir spehzigs wisâs leetu leetâs." Mehs scheit atrodam Deewu un to Kungu un Sw. Garu saweenotus tik lihdsigâ sakarâ, ka buhtu pahrsteidsoschi Sw. Garu turet par laizigu buhtni. Wehl jo skaidraki tas issazits Mat. 28:19: „Tapehz ejta un darait par mahzekleem wisus laudis, tos kristidami ta T e h w a un ta D e h l a un ta S w e h t â G a r a wahrdâ." Kursch, sapratis Bibeles jehgumu par Deewu to Tehwu, kaut minuti domatu, ka tà war saweenot Sw. Gara un ta Tehwa wahrdus, ja Sw. Gars nebuhtu deewiga buhtne, un pat ja Winsch buhtu ta wisaugstakâ engelu buhtne? Weens zits pahrsteidsoschs paskaidrojums atrodas 2. Kor. 13:13: „Ta K u n g a J e s u s K r i s t u s schehlastiba un D e e w a mihlestiba un S w. G a r a sadraudsiba lai ar jums wiseem. Amen." Waj kahds war pahrdomat schos wahrdus un kautzik aptwert winu pateeso nosihmi, bes ka winsch skaidri neredsetu, ka buhtu neespehjams saistit Sw. Gara un Deewa ta Tehwa wahrdus tà, kâ tas darits schai pantâ, ja Sw. Gars pats nebuhtu Deewischkiga Buhtne?

V. Swehtais Gars top saukts par Deewu.

Beidsamais un noteizoschais peerahdijums Sw. Gara Deewibai pastahw eeksch tam, ka Jaunâ Deribâ Winsch top saukts par Deewu. Mehs lasam Ap. d. 5:3. 4: Bet Peteris sazija: „Ananija, kapehz satans tawu sirdi ir peepildijis, melot tam Swehtam Garam un no ta tihruma maksas ko atraut? Waj tas taws buhdams newareja taws palikt? Ir pahrdots tas bija tawâ walâ. Kapehz tad tu tahdu leetu sawâ sirdî esi eedomajees? Tu neesi zilwekeem melojis, bet D e e w a m." Schis rakstu weetas pirmâ dalâ ir teikts, ka Ananija meloja Sw. Garam. Tahlak top paskaidrots, ka winsch, melojot Sw. Garam, nebija zilwekeem, bet Deewam melojis, t. i. Sw. Gars, kuram winsch meloja, top saukts par Deewu.

Wisu kopâ sanemot, zaur wisu noteikti Deewigo ihpaschibu un daschadu noteikti Deewigu darbu atteezinaschanu us Sw. Garu; zaur isteizeeneem, kuri Wezâ Deribâ skaidri runa par Jehowu, to Kungu jeb Deewu un top peesawinati Sw. Garam Jaunâ Deribâ; zaur Sw. Gara un Deewa wahrdu saistischanu tahdâ weidâ, kâ nebuhtu eespehjams saweenot laizigas un Deewigas buhtnes wahrdus; zaur Sw. Gara nosaukschanu par Deewu, — zaur wisu scho — Deews nepahrprotami pats Sawâ Wahrdâ skaidri pasludina, ka Sw. Gars ir Deewiga Persona.

(Turpmak wehl).

Pehz G o t f r i d a A r n o l d a:

Kahdi bija pirmee kristigee?

Tulk. S c h e n i j a.

(4. Turpinajums).

Pirmo kristigo seegelis.

Kâ Swehtâ Gara pasihschanas sihmi usluhkoja t i z i b u, kurai zaur Gara darbibu bij diwkahrtigâ mehrâ jatop redsamai.

Pirmâ kahrtâ tahda tiziba tapa par dsinekli gluschi peekertees Deewam un atschkirtees no wisas radibas — wahjajam, zilwezigam prahtam pilnigi padodotees sem Deewischkâ Gara spehka.

„Netiziba ir gekiba", isskaidro Hilarijs, „tadehl, ka ta grib leetot sawas nepilnigâs sapraschanas gudribu, ar kuru ta apspreesch wisu no sawa wahjâ redses stahwokla, turedama to par neeespehjamu, ko ta sawâ gekibâ newar saprast."

"Tas ir leetas, augstas leetas," tà skan ziti isteizeeni, "kuras Deews grib mums dot; bet dwehsele nespehj sanemt Deewa padoma un noluhka leelumu. Preeksch tam ir wajadsiga tiziba. Tiziba mums nepeelaisch schaubitees par kahdu leetu, bet wina gahdà mums meeru. "Tiziba ir pilniga pahrleeziba, ta zeeschi satwer debeschkigo, ta pamet schaubigàs leetas ahrpusè, patura sinamas un pilnigi ustizas Deewa apsolischanam."

Abraams tizeja tur, kur tam nebija wairs zeribu; wina pehdàs eestahjàs pirmee kristigee. Wini sinaja, ka katris eeguhs no ta Kunga apsolischanam un no Deewischkàs Schehlastibas tik daudsi, zik daudsi winsch tiz, ka sanems. Jo nekas naw preeksch ta Kunga parleelu, ko Winsch newaretu dot, ja tik ween tiziba neschaubas.

Schi nodoschanàs un ustizeschanàs Deewam ir tizibas pirmà puse; bet otrà puse tika wehl stingraki eewehrota, proti darbigà tiziba, kurai japarahdàs darbòs.

Irenejs saka: "Tizet ir — darit Deewa prahtu."

Tik tahdu tizibu tureja par ihstu, kas nahza no dedsigas sirds un dsiki sajustas mihlestibas un kura parahdijàs labu darbu dsihwè. Ka schis abas leetas sader neschkirami kopà, ta bija pirmo kristigo pahrleeziba, un par "tizigo" sauktees drihksteja tik tahds, kas sawà dsihwè bija newainojams.

Tizibai, kur ta tik wahrda pehz bij sinama — kas naw nekas zits, kà galwas tiziba, jeb wahrda kristigums — nebij wismasakàs wehrtibas pirmo kristigo azis. "Tu tizi, ka ir Deews," wini sazija, "un dari labi; welni ari tiz un dreb" (Jek. 2:19).

"Dascheem zilwekeem ir welnu tiziba," schehlojàs ustizigee draudses wadoni, "tee teizas Deewam tizot, bet neatstahjas tomehr no saweem grehkeem. Wini ir tik besdeewigi, ka israhdas it kà teem buhtu tiziba, domadami, ka ta pati ari bes darbeem teem sagahdàs taisnibu pee Deewa. Bet tee zaur scho maldibu breesmigi peewiltas, domajot, ka Deews zitus grehkus nesoda, kà ween tik netizibas grehku."

"No tizigà mehs prasam," tà skan tahlak, "nemitigi schkihstu dsihwoschanu, turotees pastahwigà sakarà ar Deewu. Mehs sagaidam no tizigà swehti gudras domas un tikumigu dsihwi, — ne tikai us weenu deenu, ari ne us diwi, jeb trim deenam, bet wisu muhschu zauri. Ar grehku dubleem aptraipita dsihwe ir muhschigai dsihwoschanai nederiga. Kad mehs ar muti zelam preekschà wisdailakos apzerejumus par tizibu un pazeetibu, un — pee isdewibas scho ar saweem darbeem neapstiprinam, tad muhsu jaukee wahrdi ne tik ween nekam neder, bet tee ir taisni kaitigi. Bet ja mehs preeksch un pehz sawas runas dodam saweem wahrdeem faktiskus peerahdijumus, tad ari esam derigi paskubinat zitus us to, ko paschi darbòs esam peepildijuschi."

Ari Jekabs saka (Jek. 2:18): "Rahdi man tawu tizibu bes darbeem un es tew rahdischu no maneem darbeem tizibu." "Nekad," tà lasam wezòs rakstòs, "tiziba nedara to, kas peeder netizibai, neds ari netiziba to, kas peeder tizibai. It kà saules gaisma — isplühsdama no saules — parahda sauli paschu, gluschi tà ari darbi parahda tizibu; tee ir tizibas sihmes un leezineeki.

Bet tikpat mas, ka naw ihstas tizibas bes darbeem, tikpat masa wehrtiba ir labeem darbeem, kuri zelas no zita awota un newis no tizibas.

"Noluhks peeschkir darbam wehrtibu", tà mahzija pirmee kristigee. "Darbi, kuri teek dariti bes tizibas, neder nekam, kaut ari tee israhditos par teizameem. Wisu, ko ween zilweki dara tikumibas, atturibas, sawas meesas sawaldischanas un nabagu apdahwinaschanas dehl, to wini dara weltigi, ja tiziba naw winu labo darbu dsineklis."

Bet kur kahdà dwehselè zaur Swehta Gara schehlastibas darbu attihstijàs ihsteni pateesa, dsihwa, darbiga tiziba, tur sagaidija kaut ko leelu un tur ari drihksteja ko leelu skatit. Tur "spihdeja kristigo eekschejà dsihwe", kura atspogulojàs patsejà, walodà, balsi, gaità un apgehrbà. Tur neweens nebij par kuhtru sawas ehrtibas upuret Deewam; tee sinaja un sagaidija, ka tizibas peepildischanai sekos besmehra bagatigs atalgojums.

Tomehr neweens nedarbojàs ais algas kahribas; tiziba radija mihlestibu, tà ka wisu, ko ween tizigee darija, to tee darija ais mihlestibas.

Augustins saka: "Weenigi tee sin, ko nosihmè tizet Deewam, kuri Winu mihlo. Bes mihlestibas tiziba ir weltiga, un it kà meesas dsihwiba nahk redsama zaur kustibam, gluschi tà ari tiziba zaur darbeem. Jo weenigi ta tiziba ir dsihwa, kura rada mihlestibu; bet ja pehdejà ir wehsa, tad ari tiziba ir truhziga."

Par diwam tahlakam ihstas tizibas pasihschanas sihmem peenehma pirmkahrt: pastahwibu, kà Jekabs 1:3 saka: "Sinadami, ka juhsu tizibas pahrbaudischana rada pastahwibu," un otrkahrt: "pasaules uswareschanu pehz 1. Jahn. 5:4: "Schi pati ir ta uswareschana, kas pasauli uswar, proti muhsu tiziba."

Schahda rakstura tizibas preekschà pasaulei bij japadodas. Schai tizibai wajadseja kehninu walstis uswaret, lauwu rihkles aisturet un uguns spehku apdsehst. Un tà ari notika. Beeschi kristigo tiziba rahdijàs buht masa, neeziga un wahja; bet ta bija darbiga un dsihwesspehziga, un zaur mihlestibu, pazeetibu un pasaules uswareschanu tizigee sita sawu meesu ar wiseem winas preekeem un kahribam krustà. Tadehl ari, kad tuwojàs behdu, breesmu un wajaschanas stundas, tad wahjee tapa zaur Deewa schehlastibu par waroneem, kuri swehtà zihninà ar lihgsmibu un gawilem nesa sawas meesas un asinis sawam Pestitajam un Wadonim par upuri.

203. gadà pehz Kristus — Kartagas pilsehtà — peezi jauni kristigi tizigee sagatawojàs paschlaik us kristibu.

Tee bija trihs jaunekli: Rewokats, Saturnins un Sekunduls un diwas jaunas ſeewas — Wiwija Perpetua un Felizita.

Felizita peedereja pee kalpojoſchàs ſchkiras un atradàs zeribàs kluht drihſumâ mahte. Perpetua bija no augſtmanu kahrtas; winai bij maſ dehlinſch, kuru ta wehl ſihdija.

No Perpetuas paſchas ſpalwas ir mums uſglabajuſchees uſſihmejumi, kam pa leelakai daļai peeder nopelns, zik mehs no ſekoſchâ notikuma ſinam.

Bija kriſtigo wajaſchana Septima Sewera waldiſchanas laikâ.

Wiſi peezi Kriſtus leezineeki tika ſanemti zeeti. Wezais Perpetuas tehws bija wehl pagans. Winſch peekehràs ſawai meitai ar elkdeewigu mihleſtibu, un ſirds winam luhſa eedomajotees, ſawu meitu redſet mirſtam tik kauna pilnâ nahwê kâ kriſtigo.

Perpetuas tehws eegahja pee meitas namâ, kurâ ſanemtee tika pagaidam uſtureti, un iſleetoja wiſas ſawas runas ſpehjas, lai peedabutu meitu pee winas tizibas noleegſchanas. Bet Perpetua iſſkaidroja tehwam ſirdſpasemigi, bet ſtingri, ka wina newarot neko zitu teikt, kâ tik to, ka wina peederot Kriſtum. To dſirdot, wezais wihrs aiſ trakàm duſmàm, kopotàm ar mihleſtibu, tikko neſaudeja prahtu un gribeja meſtees uſ meitu, lai iſrautu winai azis. Winſch meitu neſchehligi dauſija, pehz kam aiſgahja prom breeſmigakàs duſmàs un kâ rahdijàs, uſ preekſchu negribeja no meitas wairs neko ſinat.

Lai gan wezâ tehwa duſmas Perpetuai ļoti kehràs pee ſirds, tomehr kluſibâ wina pateizàs Deewam par meeru, kas tai radàs zaur tehwa iſpalikſchanu.

Taîs paſchàs deenàs Perpetua ſanehma lihdſ ar ſaweem beedreem ſwehto kriſtibu.

Drihſ pehz tam wini tika eemeſti zeetumâ. Perpetua, kura kâ meita un ſeewa bij nahkuſi iſ bagata nama un kura lihdſ ſchim nebij paſinuſi ne maſakâ truhkuma, rakſta par to: „Zeetumâ nokluwuſi, es iſbijos, jo nebiju wehl nekad bijuſi tahdâ tumſibâ. Ak, zik ſchauſmiga deena! Breeſmigais karſtums un ſmagais gaiſs ar zilwekeem pahrpilditajàs zeetuma telpàs, kâ ari ſaldatu neſchehligâ apeeſchanàs — tas wiſs man darija mokas, bet leelakàs zeeſchanas man ſagatawoja ruhpes dehļ mana behrna.“

Draudſes preekſchſtahweem — kuri paſneedſa apzeetinateem zeetumâ ſwehto wakarehdeenu — iſdewàs pee reiſas iſgahdat par naudu wineem labakas, no pahrejeem zeetumneekeem atſchkirtas telpas. Tagad Perpetua wareja ari ſawu behrnu nemt ſew klaht. Atſpirdſinajuſi iſtwihkuſcho ſihdainiti, wina eedewa to ſawai klahteſoſchai mahtei, — kura bija kriſtiga, — meerinaja ſawejus un ſajutas tagad — kur ta bij atdabujuſi ſawu behrnu — tik laimiga, ka winai, pehz paſchas wahrdeem, zeetums pahrwehrtàs par pili.

Nahkoſchâ nakti Perpetua redſeja parahdiſchanu, par kuru wina pate ir atſtahjuſi ſekoſcho atſtahſtijumu: Perpetua redſeja ſelta trepes, kuras ſneedſàs lihdſ debeſim; tatſchu tàs bija tik ſchauras, ka uſkahpt wareja tik pa weenam. Trepju abàs puſès karajàs ſobini, ſchkehpi, pihki un zirpji. Kas nu pee uſkahpſchanas neluhkojàs paſtahwigi taiſni uſ augſchu pret debeſim, bet kaut ari tik mata platumâ paleezàs ſahnus, ta meeſa palika dſelſchôs karajotees. Trepju apakſchâ guleja leels puhkis, kurſch draudeja tos apriht, kuri gribeja pa trepem uſkahpt. Trepju augſchgalâ Perpetua redſeja ſtahwam Saturninu, ſawu lihdſſaiſtito; winſch pagreeſàs pret Perpetuu un ſazija: „Perpetua, es ſagaidiſchu tewi, bet uſmanees, ka ſchis puhkis tewi neſaploſa!“ Un wina atbildeja: „Jeſus Kriſtus wahrdâ — puhkis man nekaitès.“

Tad Perpetua garâ uſkahpa droſchi ar weenu kahju uſ puhka galwu un ar otru uſ trepju pirmo pakahpeenu. Uſkahpuſi pa trepem augſchâ, wina eeraudſija leelu, ſkaiſtu dahrſu; dahrſa widû ſtahweja kahds wihrs, tehrpees gana uſwalkâ. Winſch pazehla ſawas azis, uſluhkoja Perpetuu un teiza: „Eſi ſweizinata, mana meita!“ Un tee, kuri baltàs drehbès ſtahweja winam apkahrt, ſazija: „Amen!“

Te Perpetua atmodàs un dewàs tuhlin pee ſawa brahļa, kurſch ari guleja zeetumâ un atſtahſtija winam wiſu, ko nupat bija redſejuſi. Wini abi peenehma to par ſihmi, ka tee drihſ tiks ſapulzinati pee ſawa labâ Gana.

Daſchas deenas pehz tam iſpaudàs wehſts, ka apzeetinatee tiks weſti preekſch iſmekleſchanas. Tad Perpetuas tehws atſkrehja atkal pee meitas — aiſ behdam gluſchi nonihzis — noſtahjàs winas preekſchâ un runaja:

„Mana meita, eſi tatſchu lihdſzeetiga pret manu ſirmo galwu! Eſi lihdſzeetiga pret ſawu tehwu, ja eſmu wehl zeenigs ſauktees par tawu tehwu. Ja eſmu tewi lihdſ ſchim tawam ſeedoſcham wezumam uſaudſinajis, ja eſmu tewi wairak par wiſeem taweem brahļeem iſlutinajis, tad nedari jel man ſcho kaunu wiſu ļauſchu azîs! Uſluhko ſawu mahti un ſawus brahļus, uſluhko ſawu dehlu, kurſch, ja tu mirſti, ari newar dſihwot! Atſakees no ſawàm pahrſpihletàm eedomam un neeegahſ muhs wiſus ſamaitaſchanâ. Jo neweens no mums wairs neuſdroſchinaſees brihwi runat, ja tu mirſi.“

„Tà runaja mans tehws,“ ſtahſta Perpetua pati, „wiſâ ſawâ tehwiſchkâ ſirſnibâ; winſch ſkuhpſtija man rokas, metàs ſemê man pee kahjam un, aſaram pluhſtot, neſauza manis wairs par meitu, bet par ſawu pawehlneezi. Man bij ļoti ſchehl wina ſirmàs galwas, wiſwairak tadehļ, ka no wiſas manas dſimtas peederigeem — winſch weens pats newareja preezatees par manu nahwi. Es mehginaju tehwu meerinat un ſaziju: „Man uſ ſchafota (bendes weeta) notikſ tik tas, ko Deews gribès. Eewehro to, ka mehs neſtahwam paſchi ſawâ, bet Deewa warâ.“ Noſkumis mans tehws aiſgahja prom.

„Nahkoſchâ deenâ,“ tâ Perpetua turpina, „kad paſchlaik ſehdejam pee puſdeenas galda, peepeſchi tikam aizinati un aiſwahkti uſ teeſas laukumu, lai tiktu nopratinati.

Lauschu sadruhsmeschanâs bija apbrihnojama. Mehs uskahpam us schafotu; mani beedri tika wispirms isklauschinati un wini nolika sawu leezibu. Kad peenahza mana kahrta, tad tuhlin parahdijâs atkal mans tehws ar manu dehlinu us rokas, pawilka mani weenu pakahpeenu semak un teiza luhgdamees: „Apschehlojees par sawu behrnu!" Ari teesnesis sazija: „Esi lihdszeetiga pret sawa tehwa sirmo galwu! Apschehlojees par sawu kuslo behrninu! Nes upuri preeksch keisara labklahjibas!" Es atbildeju: „To es newaru." Tad teesnesis man jautaja: „Waj tu esi kristigâ?" Es atbildeju: „Es esmu kristigâ." Pee scheem wahrdeem mans tehws luhkoja mani noraut no schafota trepem. Teesnesis pawehleja manu tehwu gruhst semê un winsch tika pee tam wehl ar koku dausits. To redsot man sirds gauschi sahpeja; es jutos, it kâ pate tiktu dausita, tik loti man bij schehl wina apwainotais wezums."

Pehz tam tika nospreests mest wisus apzeetinatos plehsigeem swehreem preekschâ pa nahkoschâm swinibam — keisara gada swehtkôs — tautai un saldateem par meschonigeem preekeem. Preezigi atgreesâs noteesatee us zeetumu atpakal.

Bet Perpetua prasija pehz sawa behrna. Wina nepeedereja pee teem fanatiskeem sapnotajeem, kuri sawâ uspuhtigâ pahrkairenibâ wisas dabigâs juhtas noleeds. Pehz tam, kad Perpetua bija sawu droscho leezibu nolikusi, ta pasemibâ wehlejâs ispildit sawu mahtes peenahkumu. Bet winas tehws tai behrnu nedewa, un tas Kungs wadija tà, ka behrninsch ari wairs nekahroja pehz parastâs baribas.

Deenâ pirms soda ispildischanas, noteesateem pasneedsa — pehz romeeschu eeraschas — brihwmeelastu, kuru tee pahrwehrta, pehz wislabakâs eespehjas, par mihlestibas meelastu. Wini runaja droschi us peeplühstoscho lauschu puhli, atgâhdinaja teem Deewa teesu un atklahti atsina sewi par laimigeem sawâs zeeschanâs. „Eeskatatees mums kreetni waigâ," teiza weens us sinkahrigajeem skatitajeem, „lai soda deenâ warat muhs pasiht." Brihnidamees un nokaunejuschees daudsi atgahja nost un tapa tizigi.

Tà beidsot bija noteesato uswaras deena peenahkusi. Ar leelu preeku dewâs ta Kunga karotaji no zeetuma us soda weetu. Perpetua soloja kâ ihsta Kristus bruhte — schkihstâ peeklahjibâ sawas preekâ mirdsoschâs azis pasemigi nolaidusi.

Pee soda weetas wahrteem gribeja noteesatos — kâ tas bija parasts — pahrgehrbt zitâs, elku deeweem swehtitâs drehbês. Bet wini tam stingri pretojâs un atsauzâs us to, ka tee sawai kristigai swabadibai par peerahdijumu gribot ar preeku isszeest nahwi, tadehl lai winus pee tamlihdsigâm leetam nespeeschot. Paganeem schi prasiba bij jaatsihst par taisnu un wini padewâs.

Perpetua slaweja Deewu zaur kahdu slawas dseesmu. Winas beedru nopeetnee skateeni likâs tautai un teesnescheem ussauzot: „Juhs teesajat muhs, bet juhs teesâs Deews!"

Tauta sawâ saschutumâ prasija, lai noteesatos schausch. Pirms winus meta swehreem preekschâ, tee tika ar kailâm muguram westi zaur diwâm garâm rindam kareiwju un sanehma no katra pa smagam pahtagas zirteenam; pahtagas galâ atradâs dselss lode. Mozekli pateiza Deewam, ka winsch ir turejis tos par tik zeenigeem zeest to paschu schauschanas mozibu, kahdu tas Kungs bija iszeetis.

Swehru zihna sahkâs. Pret diweem pateesibas leezineekeem palaida pardelus walâ, kuri nikni gahsâs saweem upureem wirsû, bet tomehr tikai eewainoja tos. Tad mozekli krita lahtschu nagôs, kuri raustija winus ilgaku laiku schurpu, turpu.

Perpetua un Felizita tika mestas kahdai gowij preekschâ, kura sawa niknuma dehl tika apgahdata kâ kaut kahds sewischks retums us scho swehtku israhdi. Ar weenu lehzeenu trakâ gows pagahsa wispirms Perpetuu pee semes, bes ka buhtu to ar pirmo siteenu nahwigi eewainojusi. Tizibas warone peezehlâs atkal kahjâs, un kad wina pamanija, ka winas apgehrbs bij pahrplehsts, tad ta — aisnemta wairak no kauna juhtam, neka no sahpem — ahtri apsedsa sawu kailo gurnu. Perpetuas zeeschanu beedrene guleja netahlu no winas bes palihdsibas pee semes. Perpetua peesteidsâs tai klaht un peezehla ari winu kahjâs.

Tà nu winas abas tur stahweja, swehtâ padewibâ gaididamas jaunu siteenu. Tas bija skats, kas pat meschonigo lauschu puhli aiskustinaja tik tahlu, ka abas seeweetes nedrihksteja wairs atstaht swehreem par laupijumu, bet tâs bij jaaiswed us zihnas laukuma otru pusi. Kahds kristigs brahlis, Rustiks, peesteidsâs abâm seewam klaht, lai stiprinatu tâs us jaunu zihnu. Winam newajadseja zitu meerinaschanas. Tas Kungs pats peepildija winu sirdis ar pahrmehrigu preeku un meeru.

Perpetua sajutâs it kâ ta atmostos no gruhta sapna. Wina nesinaja neka no wisa, kas ar to jau bija notizis. Ta nebija manijusi swehra breesmigo siteenu un tagad jautaja, kad tad ihsteni zihna sahkschotees. Tik zihnas sekas pee winas meesam, kâ ari pee apgehrba pahrleezinaja Perpetuu, ka wina jau bija zihnu isturejusi.

Perpetuas gars atradâs debeschkigâ aisgrahbtibâ un nepeedereja wairs semei. Sahkumâ Perpetua nepasina pat Rustika wairs, kursch stahweja winas preekschâ. Bet tad wina eeraudsija starp apkahrtstahwoscheem kahdu no saweem meesigeem brahleem, peesauza winu sew klaht un pamudinaja winu un Rustiku: „Stahwat stipri tizibâ; turat mihlestibu sawâ starpâ weenmehr un nepeedausatees pee muhsu zeeschanam!"

Pehz skaita peektais no mozekleem stahweja wehl weenmehr neaiskahrts plaschâ zihnas lauka sahnôs. Ne kahds plehsigs mescha kuilis, ne ari kahds breesmigs lahzis, kuri tika pret winu palaisti, jaunekli neaistika.

Bet tagad winam uskrita kahds pardelis ar tahdu niknumu, ka jaunais mozeklis pakrita asinis pahrpluhsdams pee semes. Apkahrtstahwoschais kauschu bars sauza: „Tas ir kreetni nomasgats!" Ja, tas winsch ari bija, tatschu ne sawâs, bet ta Jehra asinis. Ar dseestoschu balsi saplositais tizibas waronis greesâs pee weena no tuwaku stahwoscheem brahleem un sazija us winu: „Dsihwo sweiks! peemini manu tizibu. Schis gadijums lai tewi neloka, bet lai stiprina!"

Pehz tam mirejs luhdsa to paschu brahli pasneegt winam sawu gredsenu, eemehrza to sawâs asinis un atdewa to winam atpakal par peeminu sawam mokam. Tad winsch isdsisa.

Tad tauta pagehreja ari preeksch pahrejeem nahwes siteenu. Mozekli wispirms noskuhpstija weens otru ar meera skuhpstu un gahja tad us tureeni, kur tauta gaidija winus. Kà awis, kas teek westas us kauschanu, wini klusu sanehma gladiatora nahwes zirteenu.

Tik Perpetua eekleedsâs, kad slikti waditais schkehps, kas pret sirdi bij mehrkets, isduhràs tai zaur ribam. Bet tad Perpetua pati pagreesa gladiatora nedroscho roku taisni pret sawu sirdi.

(Turpmak wehl).

Dschona Benjena:

Pahrpilniga schehlastiba preeksch ta leelakà starp grehzineekeem

jeb

ihss atstahsts par leelo Deewa schehlastibu eeksch Kristus pee Wina nabaga kalpa Dschona Benjena.

(3. turpinajums).

Kahds nabaga wihrs patihkami runa par Sw. Raksteem un leek man lasit Bibeli.

29. Drihs pehz tam es eedraudsejos ar kahdu nabaga wihru kursch likàs buht tizigs un, kà es toreis domaju, patihkami runaja par Sw. Raksteem un tizibas leetam; man radas drusku patikschana pee ta, ko winsch sazija un es likos klaht pee sawas Bibeles un sahku ar leelu preeku lasit sewischki winas wehsturisko dalu; jo kas atteezas us Pawila grahmatam un tàm lihdsigeem raksteem, es ar teem netiku nekur us preekschu, buhdams wehl wisai nesinigs waj nu manas samaitatas dabas dehl, jeb tadehl, ka Jesum Kristum eepreeksch bij wehl jaisglahbj mani.

Ahrigas pahrgrosibas.

30. Zaur to es sahku ahrigi grositees sawôs wahrdôs un dsihwê un bauschkus eezehlu par sawu zelu us debesim; schos bauschkus es ari zentos peepildit un, kà es domaju, es winus tureju daschreis deesgan labi, un tad man bij preeks; bet schad un tad kahds no wineem tika lausts un eewainoja manu sirdsapsinu; bet tad es to atkal issuhdseju, un sazìju, ka tas man ir schehl un apsolijos Deewam, darit labak nahkoschâ reisâ un tad man bij lihdsets; jo toreis es domaju, es patihku Deewam kà kautkursch zitais Anglijâ.

31. Tà es turpinaju weselu gadu; schinî laikâ wisi mani kaimini tureja mani par loti deewbijigu zilweku, atjaunotu un tizigu, un loti brihnijas redset tahdu leelu, pahrsteidsoschu pahrmainu manâ dsihwê un istureschanàs; un teescham tà bija, kaut gan es wehl nepasinu ne Kristu, ne schehlastibu, ne tizibu, ne zeribu, jo, kà es pehz tam labi redseju, ja es tad buhtu nomiris, es buhtu bijis loti breesmigâ stahwoklî.

Kaimini brihnas par manu atgreeschanos.

32. Bet es saku, mani kaimini loti brihnijas par scho manu leelo atgreeschanos no wisdsilakas besdeewibas pee kautka, kas lihdsinajas moraliskai (tikumigai) dsihwei. Teescham, tà wini ari wareja domat, jo schi mana atgreeschanàs ari bija tikpat brihnischka, kà Bedlamas[1]) Toma pahrwehrschanàs par prahtigu zilweku. Wini tagad sahka mani slawet, usteikt un labu sazit man preekschâ un aif muguras. Tagad es biju, kà wini sazija, tapis deewbijigs, tagad es biju tapis pateesi godigs zilweks. Bet ak! kad es dsirdeju, ka tahdi ir winu wahrdi un domas par mani, tas man loti labi patika. Jo, kaut gan es nebiju wehl nekas zits, kà nabaga pahrkrahsots leekulis, tomehr man patikas, kad par mani runaja, kà par weenu, kas pateesi ir deewbijigs. Es biju lepns us sawu deewbijibu, un pateesi, wisu ko es dariju, es dariju lai zilweki redsetu jeb labi runatu par mani. Tà es turpinaju kahdu gadu jeb wairak.

Mana apsina un swanischana.

33. Nu jums jasin, ka preeksch tam man leelu preeku darija swanischana, bet ta ka mana apsina bij pamodusees, es domaju, schahds darbs ir weltigs un tadehl peespeedu sewi winu atstaht, tomehr mans prahts ilgojas pehz ta. Tadehl es gahju pee basnizas torna un skatijos, kaut gan swanit nedrihksteju. Wehlak es domaju, ari tas nepeestahw deewbijibai, tomehr es sewi peespeedu un turpinaju skatitees, bet drihs pehz tam es sahku domat: Bet ja nu weens no scheem swaneem nokristu? Tapehz es iswehlejos labak stahwet sem galwenâ balka, kursch bij schkehrsam basnizas tornî no weenas malas lihds otrai, un domaju, ka te waru buht drosch; bet tad man eenahza prahtâ, ja swans eeschuhpojees kristu, winsch aiskertu papreeksch seenu un tad atsitotees nosistu mani, neskatotees nemas us leelo balki; tas mani speeda stahwet basnizas torna durwis; un tagad, es domaju, esmu deesgan drosch, jo ja swans tagad kristu, es islektu aif schim beesajàm seenam un tà man nekas nenotiktu.

Mans nodoms behgt.

34. Tà tad es wehl turpinaju eet un skatitees, kà swana, bet negahju tahlak, ka lihds basnizas torna durwim; bet tad es eedomajos, ja nu pats tornis sagruhtu. Un schis domas (tas waretu notikt, jo ko war sinat), kamehr stahweju un

---

[1]) Wahjprahtigo eestahde.

skatijos, pastahwigi tà urbas manâ galwâ, ka wairs ne-usdroschinajos stahwet pee basnizas torna durwim, bet biju speests behgt aiƒ bailem, ka tornis waretu sagruht wirs manas galwas.

Es atmetu dejoschanu.

35. Otra leeta bij dejoschana. Pagahja wesels gads, eekam es to wareju pilnigi atstaht; bet wisu scho laiku, kad es domaju, es esmu peepildijis weenu waj otru bauſli, jeb padarijis wahrdôs waj darbôs kautko labu pehz manàm domam, tad manâ apsinâ bij leels meers un es domaju pee sewis, Deews newar zitadi, kà buht tagad apmeerinats ar mani; ja, jeb ar maneem pascha wahrdeem sakot, es domaju, ka neweens zilweks Anglijâ newar Deewam patikt labak kà es.

36. Bet kahds noschehlojams nabags es biju! Wisu scho laiku es itneko nesinaju par Jesu Kristu un gribeju nodibinat pats sawu taisnibu. Es buhtu winâ pasudis, ja Deews sawâ schehlastibâ nebuhtu man wehl wairak parahdijis manu stahwokli pehz dabas.

Es klausos uf nabaga seeweetem Bedfordâ.

37. Bet weenu deenu Deewa labais lehmums aisfauza mani uf Bedfordu strahdat manu amatu. Weenâ no pilsehtas eelam es atradu trihs waj tschetras nabagas seeweetes sehschot durwju preekschâ saulê un sarunajotees par Deewa leetam. Buhdams tagad wehligs dsirdet winu sarunu es peegahju winàm klaht paklausitees, ko winas saka, jo tagad es pats ari biju dedsigs runatajs par tizibas leetam. Bet to es waru sazit: es dsirdeju, bet nesapratu; jo winas stahweja daudf augstak par mani, tà ka es tàs newareju aisſneegt. Winu saruna bij par kahdu jaunatdsimschanu, par Deewa darbu winu sirdîs, ari par to, kà winas tikuschas pahrleezinatas par sawu nelaimigo stahwokli pehz dabas; winas runaja par to, kà Deews apmeklejis winu dwehseles zaur sawu mihlestibu eeksch ta Kunga Jesus, un ar kahdeem wahrdeem un apsolijumeem winas tikuschas atspirdsinatas, eepreezetas un eestiprinatas pret welna kahrdinaschanam. Bes tam tàs apspreeda satana padomus un kahrdinaschanas un stahstija weena otrai, kas winu apbehdinajis un kà wina tikuse stiprinata pret wina usbrukumeem. Winas ari pahrrunaja sawas sirds launumu, sawu netizibu, un nizinaja, nolika un nosmahdeja sawu paschtaisnibu, kà kautko netihru un nespehjigu darit winàm kahdu labumu.

38. Un man likàs, winas runaja itkà dsihtas no preeka. Winas runaja tik patihkamu Sw. Rakstu walodu, ar tahdu peemihlibu, ka winas man likàs itkà atraduschas jaunu pasauli; itkà winas buhtu laudis, kas dsihwo sawrup un netiktu peeskaititas saweem kaimineem. 4. Mos. 23:9.

(Turpmak wehl).

Bijuschâ materialista, adwokata Filipa Moro:

Pasaule un winas deews.

Tulk. K. S.

I. nodala.

Materialisma laiks paeet.

Weenmehr un wisôs laikôs filosofija nodarbojusês ar sekoscheem diweem jautajumeem: Kahdâ kahrtâ zilweks tika lihdf schim stahwoklim, kurâ winsch tagad atrodas? un: kahdâ kahrtâ tika isstrahdati tagadejee sozialee nosazijumi? Pateesibâ te naw diwi jautajumi, bet weens, tadehl ka isskaidrojums par schis „pasaules" stahwokli slehpjas tikai zilweka dabâ.

Tuhkstoscheem gadu paejot zilweki ruhpigi nowehroja daschado laiku sozialos nosazijumus, apluhkodami pee tam ari scho nosazijumu pahreju jaunâs formâs. Tahdâ kahrtâ salafijas neskaitams daudsums faktu, uf kureem pamatojotees noteiza un apsihmeja daudf „dabas likumus"; ar schis weelas palihdsibu filosofi sahka nodotees pahrdomaschanam, mekledami isskaidrojumus, atteezotees uf zilweku un uf to pasauli, kurâ winsch dsihwoja.

Weidsamo un godkahrigako mehginajumu pee zilwezes sinaschanas apweenoschanas isdarija Herberts Spensers.

Pehz Spensera domam, wisas pahrmainas un attihstibas fases pasaulesehkâ teek un tika walditas no ewoluzijas prinzipa jeb likuma. Pehz schi eedomatà likuma wisas attihstibas fases zelas no weenkahrscha un weenada sahkuma, pamasam pahrwehrsdamees arween sareschgitakôs weidôs. Iswehledamees scho teoriju par wadoscho pawedeenu, mehs nonahkam ar wina palihdsibu lihdf wisweenkahrschakajam sahkumam, lihdf tam laika periodam, kad „muhschigà un neisnihzigà materija" atradas wisweenkahrschakâ, nedalamâ weidâ, pee kam „muhschigâ un neisnihzigâ" energijâ newareja eewehrot nekahdas zitas parahdibas un ihpaschibas, isnemot dsihschanos pehz ewoluzijas.

Schi filosofiskà mahziba mums nepaskaidro materijas un energijas **iszelschanos**; wina mums nedala lihdf, kahdâ weidâ ewoluzijas prinzips pahrwehrtàs darbibâ. Schi mahziba nepuhlàs mums isskaidrot, kahdâ weidâ, jeb zaur kahdeem lihdsekleem schis pirmsahkuma impulss[1]) radas materijâ, winas (eedomatâ) pirmejâ pilnigas weenadibas un weenkahrschibas sastahwâ. Gluschi otradi. Spensera filosofija eedala materijas, energijas un pirmsahkuma ewoluzijas impulsa iszelschanos „nesinamâ" sferâ. Schi filosofija peelauj „Pirmsahkuma zehloni", tadehl ka winsch ir nepeezeeschams isskaidrojuma papildinaschanai. Schis „Pirmsahkuma zehlons" ir nepeezeeschams preeksch pasaules ehkas iszelschanàs un preeksch pirmà ewoluzijas impulsa eesaknoschanas; pehz tam winsch wairs naw wajadsigs, buhdams **functus officio**; winsch wairs naw wajadsigs preeksch noteekoscho parah-

1) Dsinulâ.

dibu isskaidroschanas. Un ja ari no schis filosofijas peekriteju puses ir bijuschi mehginajumi isdibinat dsilaki „Pirmsahkuma zehloni", tad tomehr ari schai gadijumâ winsch teek peeskaitits pee „nesinamà".

Spensera filosofija skaitas sewi kà schi jautajuma galiga noteizeja. Isnemot sihkumus, schee usskati leekas kà zilweku gudribas beidsamee wahrdi, tadehl ka wini isskaidro, kà wiss esoschais, dsihwais un nedsihwais, nonahza lihds tam stahwoklim, kahdâ mehs winu redsam zaur pahrweidoschanos arween jaunâs un sareschgitakâs formâs; pee kam pirmsahkuma atomu sagrupeschanàs notika patstahwigi un newilus; bet wiss zits, kas nepadodas schim isskaidrojumam, teek eeweetots nepee-ejamâ „nesinamà" laukâ.

Tika loti pareisi atbildets, ka schi filosofija peerahda, ka winâ truhkst ihsta filosofija, tadehl ka wina eedroschinas pastahwet us to, ka Deews (daudsi labak leeto scho wahrdu „Pirmsahkuma zehlona" weetâ) **„naw spehjigs zilwekam atklahtees**. Pateizotees tahdai apgalwoschanai, „nesinamà" esamiba paleek pilnigi nepeerahdita. Schi wahrda leetoschana naw nekas zits, ka pahrgalwigs mehginajums nekaut apgaismot to faktu, kura nosihme ir sewischki swariga preeksch zilweka; jau no schi ween pateesi gudri zilweki skaidri war noprast **Spensera filosofijas iszelschanos un mehrki**. Tam wisaprobeschotakam prahtam top skaidri redsams ka **Deews nebuhtu Deews,** ja Winsch nespehtu Sawâ Buhtnê un Sawôs mehrkôs atteezibâ us radibu atklahtees zilwekam tik daudsi, zik zilweka prahts ir spehjigs usnemt.

Mehs waram peebalsot Herberta Spensera un wina peekriteju gala slehdseenam tai sinâ, ka zilweks pateesi neka nesin par sawu iszelschanos, par zilweka dabu un winas sawadàm nesaskanam, par semes sistemu jeb organisaziju — lihds tam laikam, **kamehr tas winam netiks atklahts teeschi no Pascha Raditaja.**

Us schi pamata war nostahtees „domataji" no wisàm skolam; winu pirmai domu starpibai jasahkas ar jautajumu, — waj Deews **satikas** ar zilweku? ja, jeb ne? un waj Deews winam atklahjas? ar ziteem wahrdeem, pazelts jautajums - waj Bibele ir pateess Deewa wahrds?

II. nodala.

Bibeles prasijums.

Lihdsjuhtigi apspreedis Spensera isskaidrojumu par pasaulesehku un atsihdams winu par nepamatotu, es atradu par wajadsigu peemehrot pee nowehrotu parahdibu bibeliskas isskaidroschanas to paschu metodi, kura teek leetota ari no razionalisteem pee katras zitas teorijas isdibinaschanas. Beidsamâ laikâ Bibeles apraksts par pasaules radischanu un sewischki par semi un winas apdsihwotajeem, kursch atrodas pirmâs trihs nodalâs Mosus pirmâ grahmatâ, tika atsmehkots gandrihs no wiseem lasitajeem, kureem bij kaut neezigakâ isglihtiba — aif ta eemesla, ka minetais apraksts runà pretim eedomateem fakteem, smelteem is dabas sinibas.

Mehs negribam scheit runat par swarigo pahrmainu, kura notika sinibas laukâ, pateizotees beidsameem atradumeem geologijâ[1]) un paleontologijâ[2]). Tagad war apstiprinoschi sazit, pamatodamees us wiseewehrojamako mahzitu wihru autoritati, ka neweens fakts neruna pretim stahstam 1. Mos. gr. par pasaules radischanu.*) Mehs domajam scheit apluhkot leelo jautajumu, kursch muhs wisai interesê un kuru filosofijai neisdewas isskaidrot; winsch pamatots us materialisma un skan tà: Kà zilweks un pasaule tika lihds tai pakahpei, kurâ mehs winus redsam?" Tadehl mehs scheit nenodarbojamees tikdaudsi ar ewoluziju, schi wahrda ihstakâ nosihmê, bet wairak ar atsewischko teoriju par dsihwu buhtnu daschado weidu iszelschanos, eeskaitot scheit ari zilweku, — zaur „dabigu sagrupeschanu" pehz winu „zihnas dehl dsihwibas".

Muhsu laikmets ir sewischki noderigs schi jautajeena istirsaschanai, tadehl ka taisni tagad Darwina teorija par daschadu weidu iszelschanos peerahdijuse sawu neisturibu. Ilgi nekawedamees pee schi eewehrojamà fakta, mehs pahrleezinajamees par katras filosofiskas sistemas pilnigu neisturibu, ja winas nem sew par pamatu zilweku gudribu.

Wisâ filosofijas pastahweschanas laikâ nebija neweena teorija, kura buhtu tik weenprahtigi tapuse peenemta no sinibu wihreem, kà Darwina teorija par weidu iszelschanos. Wina tika peenemta pat no teologeem un kristigeem sludinatajeem ar atklahtu jeb peenemtu entusiasmu (sajuhsmu); daudsi no wineem gahja wehl tahlak — wini paskaidroja, ka schi teorija pagodinot Raditaju un radot sewischku godbijibu zilwekôs pret Wina darbibas weidu pee pasaules radischanas.

Schee likumigee zihnitaji „par to tizibu, kas weenreis teem swehteem ir dota", tà aisrahwàs no jaunàs mahzibas, ka labpraht upureja tàs Bibeles dalas, kuras winai runaja pretim. Schee padewigee laudis, lai apklusinatu sawu sirdsapsinu, sadomaja schahdu atwainoschanos: „Bibeles mehrkis naw muhs eewadit sinibâ; Bibele pelna muhsu eewehribu un peenemschanu tikai tahdâ mehrâ, zik wina mums atwer garigas un debeschkigas pateesibas"; tà sazidami tee aismirsa Kristus wahrdus: „Ja juhs netizat, kad Es runaju par **semes** leetam, — kà juhs tizeseet, kad Es runaschu par debess leetam?" (Jahn. 3:12).

---

[1]) Mahziba par semes sastahwu. [2]) Mahziba par pasaules pirmo laiku dsihwneekeem.

*) Kà us ihsu un skaidru peerahdijumu sinibas atsauksmei muhsu deenâs, kas atteezas us pasaules radischanu, mehs aisrahdam us eewehrojamo broschuru: **Roger's Reasons**, by **Rev. John Urquhart**, (**Marshall Bros**). War israkstit zaur Derigu Rakstu Apgahdneezibu (Rigâ, Hospitala eelâ Nr. 24).

Schahda padoschanâs wiltus **mahzibam**, kuras teek isſludinatas wehl kà sinibas, **nenowehrschami** noweda daudsus lihds pilnigai Swehtu Rakstu atmeschanai. Kad zilwekus pahrleezina netizet tàm pateesibam, kuras Bibelê runà par schàs semes dsihwi, tad kà lai war sagaidit no scheem łaudim tizibu par tàm pateesibam, kuras peeder pee garigàs pasaules? Daschus gadus atpakał zilwekam, kursch schaubijas par weidu iszelschanàs teorijas pareisibu, wajadseja sewi turet par galigu mulki taî sinâ, kas atteezas us „atsihteem sinibas resultateem"; tagad materialisma filosofija top (un ir jau tapusi) ne par ko zitu, kà par wehsturisku sasu filosofisko domu attihstischanâ; mums atleek tikai noteikt un atsihmet scho parahdibu, bet pahrskatu par winu noliksim us grahmatu plaukta, kà atminu no ta, kam reis zilweki tizeja.

Eewehrojot scho faktu, naw eespehjams eedomatees **kaut jeb kahdu** atradumu sinibâ jeb mahzibâ, kura istek no winas, kura runatu pretim Swehtu Rakstu atklahschanai par pasaules radischanu no Deewa, par pirmà Adama nepaklausibu, par muhschigas dsihwibas saudejumu **preeksch wiseem wina** pehznahzejeem un par no Deewa leetoteem lihdsekleem pee zilweka glahbschanas, zaur peedsimschanu no augscheenes beidsamâ Adama personâ. Mums naw gruhti eewehrot, pamatojotees us mahzibu par „ewoluziju", zik grihłojoschs ir pamats schai teorijai, kura atbalstas us „zilweku gudribu"! Redsot darwinisma bojâ eeschanu, mehs sahkam saprast, kapehz no Deewa Gara waditais apustulis tik sirsnigi wehlejas, lai wina mahzekłu tiziba „nebuhtu eeksch zilweku gudribas, bet eeksch Deewa spehka" (1. Kor. 2:5).

Doktrina[1]), kura eesaknojuses prahtâ zaur zilwezigeem peerahdijumeem, weegli war tikt satrihzinata no lihdsigeem peerahdijumeem; wina neisbehgami kriht, neatrodot atbalstus taîs argumentôs, kuri ir padoti aismirstibai. *Bet mahziba, kura atbalstas us Deewa wahrdu, stahw us stipra pamata.* Preeksch atbalstischanâs wina neprasa peerahdijumus, un nekahda wara winu newar satrihzinat. Weenigais jautajeens, kuram jastahjas prahta teesas preekschâ ir sekoschs: *waj pateesi Bibele ir no pascha Deewa runats wahrds?* Ja tà ir, tad tàs pateesibas, kuras no Spensera filosofijas teek sauktas par „nesinamàm", newar tà tikt apsihmetas, tadehł ka winas ir mums **atklahtas**. „Ko azs naw redsejusi un ko auss naw dsirdejusi un kas neweena zilweka sirdî naw nahzis, to Deews ir sataisijis teem, kas winu mihło. **Bet Deews mums to ir parahdijis zaur sawu Garu**" (1. Kor. 2:9—10).

Schî Grahmata usstahda zilwekeem brihnischkas prasibas. Winas pahrmahzischanas, padomi un pamahzibas teek dotas zilwekeem, ne skatotees no augstakas zilwezigas gudribas, prahta pahrakuma jeb kulturas stahwokła. Bibele newikina zilweku, apsolot ehrtibas, panahkumus jeb uslabojumus materiala sinâ. Kà zitadi, tà ari schaî sinâ, wina pilnigi atschkiras no ziteem sazerejumeem, kuri usrakstiti zilwezei par labu. Schî Grahmata prasa pateesibas peenemschanu weenigi us daudsi reis atkahrtota pasinojuma pamata: „Tà saka tas Kungs". Wina nemeklê peebalsoschanu no zilwekeem, bet wina aisrahda us augsteem idealeem winu dsihwê un winu uswedschanâs. Wiss schîs Grahmatas saturs prasa (logiski spreeschot no muhsu puses), waj nu winas peenemschanu, „jo ta **Kunga** mute to ir runajusi" (Es. 40:5) jeb winas atmeschanu, kà wisleelako **zilwezes** mahnitaju.

(Turpmak wehl.)

[1]) Mahziba.

Prof. Tsch. G. Finneja:

Topeet peepilditi ar Swehtu Garu.

(4. Turpinajums).

6. Sagaidi **łoti beeschas un karstas sadursmes ar sahtanu**. Sahtanam łoti mas behdu par teem tizigajeem, kuri naw garigi, bet ir remdeni, kuhtri un pasauligi. Tee tad ari nesaprot, kas teek sazits par garigàm sadursmem. Tee smaidis warbuht, kad tahdas leetas teek peeminetas. Un tapehz welns laisch winus meerâ: wini winu netrauzè, nedsi winsch winus. Bet garigee tizigee, to winsch labi saprot, **dara winam leelus saudejumus**, tapehz winsch sazełas pret wineem. Tahdeem tizigajeem beeschi ir breesmigas sadursmes. Wineem ir kahrdinaschanas, par kuràm tee nekad nebij domajuschi: saimojoschas domas, ateisms, kahroschana darit łaunus darbus, isnihzinat sawu dsihwibu u. t. t. Un ja tu esi garigs, tu wari sagaidit schos breesmigos konfliktus.

7. Tew buhs **leelakas sadursmes ar sewi paschu**, nekà tu jebkad buhsi domajis. Tu daschreis atradisi, ka **tawi pascha netikumi** sazełsees pret Sw. Garu. „Meesai gribas pret Garu un Garam pret meesu." Tahds tizigajs beeschi tiks istruhzinats redsot sawu paschu netikumu spehku. Weens no kara kugu flotes wadoneem Saweenotâs Walstîs Amerikâ bij, kà man tapa stahstits, garigs zilweks. Wina mahzitajs man sazija, ka winsch naktîs ilgu laiku ar nopuhtam gulejis gar semi, zihnotees ar łaunumeem sewî, un dwehseles mokâs sauzis us Deewu, lai Winsch laustu kahrdinaschanas waru. Likas, itkà welns buhtu nonehmees winu gluschi samaitat; un wina pascha juhtas tahdâ brihdî bij gandrihs deribâ ar welnu.

8. Bet **tew buhs meers ar Deewu**. Ja draudse, grehzineeki un welns tew pretojas, Weens buhs, ar kuru tew buhs meers. Juhs, kas esat schahdôs pahrbaudijumôs, sadursmês un kahrdinaschanâs, kas nopuhschatees, luhdsat, raudat un lauschat sew sirdis, atminatees, ka juhsu meers, zik tahłu tas atteezas us juhsu juhtam pret Deewu, pluhdis kà straume.

Schahda padoschanàs wiltus **mahzibam**, kuras teek issludinatas wehl kà sinibas, **nenowehrschami** noweda daudsus lihds pilnigai Swehtu Rakstu atmeschanai. Kad zilwekus pahrleezina netizet tàm pateesibam, kuras Bibelê runà par schàs semes dsihwi, tad kà lai war sagaidit no scheem laudim tizibu par tàm pateesibam, kuras peeder pee garigàs pasaules? Daschus gadus atpakal zilwekam, kursch schaubijas par weidu iszelschanàs teorijas pareisibu, wajadseja sewi turet par galigu mulki taî sinà, kas atteezas us „atsihteem sinibas resultateem"; tagad materialisma filosofija top (un ir jau tapusi) ne par ko zitu, kà par wehsturisku fasu filosofisko domu attihstischanâ; mums atleek tikai noteikt un atsihmet scho parahdibu, bet pahrskatu par winu noliksim us grahmatu plaukta, kà atminu no ta, kam reis zilweki tizeja.

Eewehrojot scho faktu, naw eespehjams eedomatees **kaut jeb kahdu** atradumu sinibâ jeb mahzibâ, kura istek no winas, kura runatu pretim Swehtu Rakstu atklahschanai par pasaules radischanu no Deewa, par pirmà Adama nepaklausibu, par muhschigas dsihwibas saudejumu preeksch wiseem wina pehznahzejeem un par no Deewa leetoteem lihdsekleem pee zilweka glahbschanas, zaur peedsimschanu no augscheenes beidsamà Adama personâ. Mums naw gruhti eewehrot, pamatojotees us mahzibu par „ewoluziju", zik grihlojoschs ir pamats schai teorijai, kura atbalstas us „zilweku gudribu"! Redsot darwinisma bojâ eeschanu, mehs sahkam saprast, kapehz no Deewa Gara waditais apustulis tik sirsnigi wehlejas, lai wina mahzeklu tiziba „nebuhtu eeksch zilweku gudribas, bet eeksch Deewa spehka" (1. Kor. 2:5).

Doktrina[1], kura eesaknojusês prahtâ zaur zilwezigeem peerahdijumeem, weegli war tikt satrihzinata no lihdsigeem peerahdijumeem; wina neisbehgami kriht, neatrodot atbalstus taîs argumentôs, kuri ir padoti aismirstibai. Bet mahziba, kura atbalstas us Deewa wahrdu, stahw us stipra pamata. Preeksch atbalstischanàs wina neprasa peerahdijumus, un nekahda wara winu newar satrihzinat. Weenigais jautajeens, kuram jastahjas prahta teesas preekschâ ir sekoschs: waj pateesi Bibele ir no pascha Deewa runats wahrds? Ja tà ir, tad tàs pateesibas, kuras no Spensera filosofijas teek sauktas par „nesinamàm", newar tà tikt apsihmetas, tadehl ka winas ir mums **atklahtas**. „Ko azs naw redsejusi un ko auss naw dsirdejusi un kas neweena zilweka sirdî naw nahzis, to Deews ir sataisijis teem, kas winu mihlo. **Bet Deews mums to ir parahdijis zaur sawu Garu**" (1. Kor. 2:9—10).

Schi Grahmata usstahda zilwekeem brihnischkas prasibas. Winas pahrmahzischanas, padomi un pamahzibas teek dotas zilwekeem, ne skatotees no augstakàs zilwezigas gudribas, prahta pahrakuma jeb kulturas stahwokla. Bibele newilina zilweku, apsolot ehrtibas, panahkumus jeb uslabojumus materiala sinâ. Kà zitadi, tà ari schaî sinâ, wina pilnigi atschkiras no ziteem sazerejumeem, kuri usrakstiti zilwezei par labu. Schî Grahmata prasa pateesibas peenemschanu weenigi us daudsi reis atkahrtota pasinojuma pamata: „Tà saka tas Kungs". Wina nemeklè peebalsoschanu no zilwekeem, bet wina aisrahda us augsteem idealeem winu dsihwê un winu usweschanàs. Wiss schis Grahmatas saturs prasa (logiski spreeschot no muhsu puses), waj nu winas peenemschanu, „jo ta **Kunga** mute to ir runajusi" (Es. 40:5) jeb winas atmeschanu, kà wisleelako **zilwezes** mahnitaju.

(Turpmak wehl.)

Prof. Tsch. G. Finneja:

Topeet peepilditi ar Swehtu Garu.

(4. Turpinajums).

6. Sagaidi **loti beeschas un karstas sadursmes ar sahtanu.** Sahtanam loti mas behdu par teem tizigajeem, kuri naw garigi, bet ir remdeni, kuhtri un pasauligi. Tee tad ari nesaprot, kas teek sazits par garigàm sadursmem. Tee smaidis warbuht, kad tahdas leetas teek peeminetas. Un tapehz welns laisch winus meerâ: wini winu netrauzè, nedz winsch winus. Bet garigee tizigee, to winsch labi saprot, **dara winam leelus saudejumus**, tapehz winsch sazelas pret wineem. Tahdeem tizigajeem beeschi ir breesmigas sadursmes. Wineem ir kahrdinaschanas, par kuràm tee nekad nebij domajuschi: saimojoschas domas, ateisms, kahroschana darit launus darbus, isnihzinat sawu dsihwibu u. t. t. Un ja tu esi garigs, tu wari sagaidit schos breesmigos konfliktus.

7. Tew buhs **leelakas sadursmes ar sewi paschu,** nekà tu jebkad buhsi domajis. Tu daschreis atradisi, ka **tawi pascha netikumi** sazelsees pret Sw. Garu. „Meesai gribas pret Garu un Garam pret meesu." Tahds tizigajs beeschi tiks istruhzinats redsot sawu paschu netikumu spehku. Weens no kara kugu flotes wadoneem Saweenotàs Walstis Amerikà bij, kà man tapa stahstits, garigs zilweks. Wina mahzitajs man sazija, ka winsch naktis ilgu laiku ar nopuhtam gulejis gar semi, zihnotees ar launumeem sewî, un dwehseles mokàs sauzis us Deewu, lai Winsch laustu kahrdinaschanas waru. Likas, itkà welns buhtu nonehmees winu gluschi samaitat; un wina pascha juhtas tahdà brihdî bij gandrihs deribà ar welnu.

8. Bet **tew buhs meers ar Deewu.** Ja draudse, grehzineeki un welns tew pretojas, Weens buhs, ar kuru tew buhs meers. Juhs, kas esat schahdòs pahrbaudijumòs, sadursmês un kahrdinaschanàs, kas nopuhschatees, luhdsat, raudat un lauschat sew sirdis, atminatees, ka juhsu meers, zik tahlu tas atteezas us juhsu juhtam pret Deewu, pluhdis kà straume.

---

[1] Mahziba.

9. Tew ari buhs apsinas meers, ja tu kausees waditees no Sw. Gara. Tu netiksi pastahwigi grausts un turets us moku benka no wainigas apsinas. Tawa apsina buhs meeriga un klusa, dsidra kà esers wasarâ.

10. Ja tu buhsi pildits ar Sw. Garu, **tu buhsi derigs zilweks.** Tu zitadi newaresi, ka buht derigs. Pat ja tu buhtu slims un nespehtu iseet no sawas istabas jeb sarunatees un ja tu ne ar weenu nesatiktos, tu buhtu 10 reis derigaks, kà simts no teem parasteem tizigajeem, kam naw nekahda gariguma. Lai juhs to labak saprastu, atstahstischu kahdu peemehru. Kahds deewbijigs wihrs schis walsts wakardalâ slimoja ar diloni. Winsch bij nabags un slims jau ilgus gadus. Kahdam neatgreestam tirgonim taî pilsehtâ bij laba sirds un winsch schad un tad nosuhtija kautko preeksch wina jeb preeksch wina gimenes. Nabaga zilweks bij loti pateizigs par tahdu laipnibu, bet newareja neko dot pretim, kà winsch to buhtu wehlejees. Beidsot winsch apswehra, ka ta labakà pretdahwana buhtu — luhgt par wina pestischanu: winsch sahka luhgt, wina dwehsele aisdegas un winsch dabuja Deewu us sawu pusi. Tur nebij nekahdas pamoschanâs*) sapulzes, bet mas pa masam, wiseem par brihnumu, schis tirgonis nostahjas glusch ta Kunga pusê. Uguns eededsas pa wisu pilsehtu, sekoja spehziga pamoschanâs un pulkeem laudis atgreesas.

Schis nabaga wihrs nihka wehl daschus gadus un tad nomira. Pehz wina nahwes es apmekleju to pilsehtu un wina atraitne eelika manâs rokâs wina deenas grahmatu. Starp zitu winsch saka sawâ deenas grahmatâ: „Es pasihstu apmehram 30 sludinatajus un draudses." Tad winsch nodala sinamas stundas deenâ un nedekâ preeksch luhgschanas par scheem sludinatajeem un draudsem, kà ari sinamus laikus preeksch luhgschanas par daschadâm misiones stazijam. Tad sem daschadeem datumeem schahdi notikumi: „Schodeen", (tad datums, „man bij eespehjams tizibâ luhgt dehl Sw. Gara isleeschanas pahr ..... draudsi, un es palaujos us Deewu, tur drihs notiks pamoschanâs". Sem zita datuma: „Schodeen man bij eespehjams tizibâ luhgt preeksch tahdas draudses, un tizu, tur drihs notiks pamoschanâs." Tà winsch bij peeminejis leelu skaitu draudschu, atsihmejot, ka winsch par tàm luhdsis tizibâ, lai tur drihs isseltos pamoschanâs. No misiones stazijam, ja nemaldos, winsch sewischki peemin Zeilonas misioni. Man leekas, pehdejâ weeta wina deenas grahmatâ, kuru winsch minejis tizibas luhgschanâ, bij ta pilsehta, kurâ winsch dsihwoja. Neilgi pehz schi, eesahkâs pamoschanâs un turpinajas pa wisu to apgabalu, domaju, gandrihs, ja ne pawisam, tahdâ kahrtibâ, kà minets wina deenas grahmatâ; un sinamâ laikâ peenahza sinas no Zeilonas, ka ari tur ir notikuse tizibas pamoschanâs. Pamoschanâs wina pascha pilsehtâ eesahkas tikai pehz wina nahwes. Wina eesahkas taî laikâ, kad wina atraitne man eedewa wina deenas grahmatu. Wina man stahstija, ka winsch sawas slimibas laikâ tà peekopis luhgschanu, ka wina beeschi baidijusês: **winsch saluhgs sew nahwi.** Pamoschanâs bij loti leelas un spehzigas taî apgabalâ, un ka tas tà buhs, tas nebij apslehpts schim ta Kunga kalpam. **„Ta Kunga noslehpums ir pee teem, kas Winu bihstas."** Tà schis wihrs, dauds par wahju sawâ meesâ, lai waretu atstaht mahjas, bij tomehr derigaks preeksch pasaules un Deewa draudses, kà wisas walsts besirdigee kristigee. Stahwedams starp Deewu un Zianas tuksnescheem un isgahschot sawu sirdi tizigâ luhgschanâ, winsch zihnijas ar Deewu un pahrspehja.

11. Ja tu esi pildits ar Sw. Garu, tu nebuhsi wairs nelaimigs, schults pilns, juhteligs un sapihzis, kad laudis pret tewi runâs. Kad es atrodu zilwekus eewainotus un dusmigus par katru neeka leetinu, kas winus aissskar, es esmu pahrleezinats, ka teem naw Kristus Gara. Pret Jesu Kristu wareja sazit to wiskaunako, ko war isdomat, un Winsch tomehr ne druszin nebij saur to trauzets. Ja tu wehlees buht lehnprahtigs sem wajaschanam un kà peemehrs no Pestitaja dabas un tà pagodinat tizibu, tad tew wajag buht pilditam ar Sw. Garu.

12. **Tu buhsi gudrs** leetojot lihdsekkus preeksch grehzineeku atgreeschanas. Ja Deewa Gars ir tewî, Winsch tewi wadis, kà gudri isleetot lihdsekkus tà, ka tee aissneeds mehrki un neeewaino. Neweens zilweks, kas naw pildits ar Sw. Garu, naw derigs, lai taptu leetots preeksch kahdas pamoschanâs wadischanas. Wina pirksti buhs kà pulki, kas newar neko satwert un winsch rihkosees kà bes prahta. Bet no Deewa Gara wadits zilweks sinas, kà ko darit pareisâ laikâ, kà eedalit deewischkas pateesibas, lai tâs buhtu jo wehrtigakas.

13. Tu buhsi **meerigs behdâs.** Tu nesajuksi, neustrauksees redsedams wehtru usnahkam. Laudis brihnisees par tawu meeribu un lihgsmibu sem smageem pahrbaudijumeem, jo wini nesin eekschejo pabalstu zilwekôs, pilditôs ar Sw. Garu.

14 Tu buhsi **padewigs nahwê**; tu buhsi weenmehr gataws mirt, tew nebuhs bailes no nahwes un pehz tâs tu buhsi jo laimigaks us muhschu debesîs.

(Turpmak wehl).

*) Rewiwals (revival).

Swaru kauss.

Garigee un sadsihwes jautajumi, apskatiti no kristiga redses stahwokla.

Profesora Henrija Drumonda:

Dabiskais likums garigâ pasaulê.

Is anglu walodas tulkojuse Melanija.

Biogenesis.

(4. Turpinajums)

Simteem zitu jautajumu schaujas tagad prahtâ par scho dsihwibu. Kà wina nahk? Kapehz wina nahk? Kà

wina parahdàs? Kahdas ihpatnibas wina attihsta? Kur wina miht? Waj wina war pahreet no weena us otru? Kahdi ir winas noteikumi? Us weenu waj diweem no scheem jautajumeem waretu dot tahdu wispahrigu atbildi, — zits wiss paleek noslehpums. Bet lai neweens nedomà, ka garigu preekschmetu siniska apspreeschana padara religiju par fisisku usdewumu, jeb isskaidro Deewu ar biologijas likumeem. Religija bes noslehpuma ir gekiba. Pat sinatnei ir sawi noslehpumi, ne masak neispehtami, kà dsihwibas jautajums. Sinatne muhs mahza, agrak waj wehlak sagaidit noslehpumu, un tagad mehs eenahkam wina walstî. Bet wajag ruhpigi eewehrot to, ka migla ahtrak nenolaischas un neapnem muhs, kamehr neesam atklahjuschi wisswarigako religijas pateesibu, — ka Kristus ir eeksch kristigà.

Zaur scho naw isteikts nekas jauns. Wisas basnizas ir apgalwojuschas, ka Kristus ir dsihwibas awots. Neweens garigs zilweks nekad naw usdroschinajees sazit, ka wina garigums ir wina pascha peederums. „Es dsihwoju," winsch jums teiks, „tomehr ne es, bet Kristus dsihwo eeksch manis." Kristus — muhsu dsihwiba, pateesi ir bijuse weenigà mahziba kristigà basnizâ no Pawila lihds Augustinam, no Kalwina lihds Numanim. Tomehr, kad garigu zilweku zeeschaki pahrjautà par wina atsihschanu, tad sabrihnas, atrodot, zik winam schai sinâ ir nenoteikts jehgums. Teoretiski winsch dod peemehrotu isskaidrojumu un neschaubigi turas pee schis mahzibas, bet prasits pehz winas burtiskas nosihmes, winsch atraujas no atbildes. Mehs pateesi netizam, ka dsihwais Kristus ir muhs aisskahris, ka Winsch muhs dara par Sawu mahjokli. Garigà dsihwiba naw preeksch mums tik ihsta, kà dabigà, un atkahpjotees netizigâ nenoteiktibâ mehs aisbildinajamees ar godbijigu luhgschanu. Mehs domajam, ka mums ir teesibas tà darit, dehl seno Sw. Rakstu „lihds schejeenei un ne tahlak." Sem schi wezà aforisma*) beeschi teek slehpta leela daļa prahta grehku. Kad zilweki pateesibâ newehlas eet tahlak, tad wini daschreis atrod to par godajamu ehrtibu, nosehstees us Swehtâs Semes wistahlakàm robescham ais ta eemesla, ka wineem janowelkot sawas kurpes. Bet mums jabuht droscheem par to, waj padarot godbijibu par tikumu, mehs tikai atwainojam nesinaschanu, jeb aisbildinotees ar noslehpumu, behgam no pateesibas, kura simtàm reisu ir issazita Jaunâ Deribâ ar gandrihs monotonu atkahrtoschanos. Leelakàs pateesibas teek allasch wismasak atsihtas. Un apluhkojot scho jautajumu no tagadejà stahwokla weens labums ir tas, lai mehs waretu redset, ka kahda sajaukta mahziba war pateesi panest sinatnes gaismas spreedumu un pahrspeht muhs ar wisu dabigà likuma swaru.

Preeksch daudseem noslehpums, kas ustur winu deewkalposchanu un tai paschâ laikà tai kaitê, ir katras leelas pateesibas ahrejais eeschogojums, kuru pehz taisnibas ir eespehjams apgaismot un kurâ katram nopeetnam garam ir atwehlets un pawehlets ee=eet ar gaismu. Mehs sauzam:

*) Domu graudi.

noslehpums, kad noslehpums wehl nemas naw sahzees. Pateesi noslehpums nemet nekahdu ehnu; winsch peepeschi parahdas, kà schausmigs besdibens sinaschanas laukâ; wina weids naw wisur weenads, bet wina malas ir skaidri redsamas un noteiktas, un mehs waram pee=eet pee pascha krauja un luhkotees tumschâ besdibenî, —

„Kur besgaligi risàs mahkoni,
Jebkahdu wehledamees peenemt weidu."

Mehs peegahjam ar gaismu pee no mums apluhkojamàs pateesibas paschas malas. Mehs redsejam, ka garigà dsihwiba ir dahwana no garigàs pasaules un ka Kristus Dsihwais Gars eemahjo eeksch kristigà. Bet tad melns besdibens atweras muhsu preekschâ. Ko sinatne wehl sin par dsihwibu? Neko. Wina nesin neko par winas pirmsahkuma raschanos, neko par winas galigo mehrki. Wina pat newar dot par to ne masako jehdseenu. Sinibu grahmatas atsihst sawu nespehku schai sinâ, un winu pastahwigà atsihschanàs sazel schehlumu domajoschôs ļaudîs. Tà tad, sinatne naw apgaismojuse muhsu tizibas ihstos, bet tikai domatos noslehpumus. Bet wina ir darijuse wehl wairak. Wina ir padarijuse pateeso noslehpumu par sinatnisku pateesibu. Religija, zaur to ka winai peemiht noslehpums, ir analogiska wisam, kas atrodas ap winu. Tur, kur ir kahds noslehpums garigà pasaulê, mehs atradisim atteezigu noslehpumu ari dabigâ pasaulê. Un, us ko Origens pastahweja preeksch gadu simteneem, nesaprotamais religijà ir tikai nesaprotamais dabà.

Mehs waram apluhkot wehl weenu jautajumu: Kà noteek jaunpeedsimschana atsewischkà dwehselê? Spreeschot pehz analogijas ar biologiju, mums jasagaida trihs leetas: 1) jauna dsihwiba rodas peepeschi; 2) wina „nenahk ahrigi nomanama"; 3) wina attihstas pamasam. Par diwàm leetam newar buht nekahdas pretrunas. Augschanas gausums ir tahda eewehrojama parahdiba, kura pahrsteids wisweenkahrschako nowehrotaju. Ilgi preeksch tam, kad wahrds ewoluzija tika radits, Kristus jau winu leetoja schahdâ kahrtibâ: „Papreeksch steebrs, tad wahrpa, tad pilni kweeschi eeksch wahrpas." Teem, kas nodarbojas ar dabasmahzibu, ir labi sinams, ka gausums pastahwigi peeaug, kahpjot us augschu pa dsihwibas pakahpem. Jo augstaka attihstiba, jo lehnaka augschana. Zilweks sasneeds pilngadibu pehz 20 gadeem; monada*) pabeids sawas dsihwes pasemigo gaitu weenâ deenâ. Kahds brihnums, ja Nemirstigais, Muhschibas Radijums attihstas tik lehni? Tizigà zilweka saule daschreis nogahja, bet kritiskà pasaule „wehl" neredseja graudu wahrpâ. „Wehl"? Ja, „wehl" schinî neismehrojamâ dsihwê naw sahzees. Dodat tizigajam peenahzigu laiku samehrâ ar wina stahwokli us dsihwes pakahpem. „Plaujamais laiks wehl naw klaht."

Bes tam, augschana naw tikai lehna, bet ari paslehpta. Dsihwiba naw redsama. Kad jauna dsihwiba parahdas, wina muhs pahrsteids ar sawu nesauschibu, tu nesini,

*) Ļoti masi punktsdsihwneezini.

no kureenes wina nahk un kurp wina eet. Kad stahds aug, no kureenes nahkuse wina dsihwiba? Kad winsch nobeidsas, kur palika wina dsihwiba? Tu ne-sini.. tà ir ar ikweenu, kas peedsimis no Gara. Jo Deewa walstiba nenahk ahrigi nomanama.

Beidsot — un par scho leetu strihdetees buhtu sawadi un weeglprahtigi, — schi dsihwiba nahk peepeschi, un wee-nigi tà dsihwiba war parahditees. Dsihwiba newar nahkt pamasam; weseliba, augums war rastees pamasam, bet ne dsihwiba. Jaunakà teologija smejas par atgreeschanos. Sewischki apsmeeta tika peepeschà atgreeschanàs, kura, teiz, nesaskanot ar filosofiju un ne-esot zilweka dabai eespehjama. Mehs nedomajam pabalstit kahdu teologiju, tadehl ka wina ir weza, bet mehs atrodam, ka schì wezà teologija ir siniski pateesa. War buht gadijumi — un tahdu laikam ir lee-lakais daudsums, — kur saweenoschanàs azumirklis ar Dsihwo Garu gan bija peepeschs, bet neskaidrs. Bet ihstais jaunatdsimschanas moments un tas moments, kur to sahk ap-sinatees, ir diwas gluschi sawadas leetas. Sinatne neko nesaka par apsinaschanàs momentu. Ja wina aisskahrtu scho jautajumu, wina mums sazitu, ka schis moments naw tas ihstais, gluschi tapat, kà dabigas dsihwibas apsina rodas ne tad, kad mehs dsimstam, bet daudf wehlak. Bet ir zil-weki, kam tas naw nekahds gruhtums, noteikt sawas at-dsimschanas laiku. Pawilam, p. peem. Kristus parahdijas sinamà laikà brihdì, tà ka winsch waretu usdot minuti un sekundi, kad tas notika. Un schi — masakais teorijà — ir normalà dsihwibas iszelschanàs, saskanoscha ar biologijas mahzibu. Linija starp dsihwo un miruscho ir asi noteikta. Kad nedsihwee atomi no oglrascha, uhdenrascha, skahbekla un slahpekla teek satwerti no dsihwibas, tad organisms papreeksch ir loti wahjsch. Winsch mas darbojas, mas winam ir skai-stuma. Augschana ir laika darbs, bet dsihwiba ne. Ta rodas peepeschi. Brihdi eepreeksch nedsihwais top nahkoschà azumirklì dsihws. Schi ir atgreeschanàs, „pahreeschana", kà winu nosauz Bibele, „no nahwes dsihwibà." Tee, kas ir peeredsejuschi scho swehtswinigo brihdi, kad zilweks at-greeschas jeb atdsimst no jauna, sin, ka wini sajuta kautko, ko wahrdeem newar issazit, — itkà peepeschu kehdes pahr-truhkschanu, itkà usmoschanos no sapna.

Otrà nodala.

Degenerazija.*)

> „Es gahju gar slinka tihrumu un gar geka wihnakalnu; un redsi, tur auga tikai nahtres, un badschi pahrnehma wisu, un wina ak-menu muhris bija sagruwis. Es to eeraudsiju un liku wehrà; es to redseju un nehmos mahzibu."—
>
> Salamans.

> „Kà tad mehs isbehgsim par tahdu pestischanu nebehdadami?"
>
> Grahmata Ebrejeem.

> „Muhsu preekschà ir waj nu Lihdsswars, waj Attihstiba (Ewo-luzija), waj Iswirtiba."
>
> E. R. Lankasters.

Weenà no sawàm wispasihstamakàm grahmatam Dar-wins peewed likumu, kuru waretu paskaidrot zaur schahdu peemehru: eedomajatees, ka kahds putnumihlotajs eeguwis pee mahjas peeradinatu baloschu kolekziju, kuri atschkiras no ziteem zaur besgaligo daschadibu weidà un spalwà. Tur ir baloschi ar spalwam katrà krahsà un wisleelakàm sawadibam. Winu ihpaschneeks aiswed winus us neap-dsihwotu salu un palaisch winus walà laistees brihwi meschà. Wini tur eedsihwojas un pehz dauds gadeem winu saimneeks atgreesees atrod, ka ar wina balooscheem schai laikà notikuse leela pahrmaina. Putni, jeb, pareisaki sakot, winu pehznahzeji wisi ir pahrwehrtuschees un ir eeguwuschi weenadu krahsu. Melnee, baltee, bruhnee, strihpainee, raibee, rinkainee — wisi pahrwehrtuschees weenadòs, sil-pelekòs baloschòs. Diwas weenkahrschas melnas strihpas weenmuligi atkahrtojas us katra balooscha spahrneem, apakschà palikuse balta spalwa, bet wisa daschadiba, wisas skaistàs spalwu krahsas un weidi pasuduschi. Schee uslabojumi bija ruhpeschanàs un kopschanas, peeradinaschanas un gah-daschanas panahkums; scheem eespaideem suhdot, putni nonahza sawà agrakà stahwoklt un pasaudeja to, ko bija reis eeguwuschi. Wisi mehginajumi uslabot winu sugu no-slehpumainà kahrtà issuda. Baloschu wispirmo sentschu spalwas bij silas, un pehz kahda sawada likuma baloschi saude wisas iskopschanas sihmes un atgreeschas pee pirmo sentschu weenkahrschaka isskata. Dabiskais likums, zaur kuru noteek schahda pahrmaina, top saukts par atgreeschanos pee pirmsahkuma weida.

Schi likuma wispahribas peerahdijums ir tas, ka schahda parahdiba sastopama ari pee stahdeem. Ja dahrss apstahdits, teiksim, ar semenem un rosem, us ilgu laiku teek atstahts sawà walà, tad winsch paeet. Tas nenosihmè, ka stahdi pateesi isnihkst, bet wini pahrwehrschas par kautko zitu, un, kà tas negrosami noteek, par kautko sliktaku: dahrsa semenes iswehrschas par masàm mescha semenem, roses — par weenkahrschàm lauka rosem.

Ja mehs nekopsim dahrsa stahdu, tad dabigais atpakal-atgreeschanàs likums nahk spehkà un pahrwehrsch winu par sliktaku stahdu. Ja mehs neruhpesimees par putnu, tas pats pawehloschais likums pamasam padara winu nesmukaku. Ja mehs negahdasim par muhsu mahjaslopeem, wini ahtri ween atgreesisees atpakal agrakà meschonigà, newehrtigà stahwoklì.

Un taisni tas pats notiktos ar tewi un ar mani. Kapehz lai zilweks buhtu isnehmums no jebkahda dabas-likuma? Daba winu weenkahrschi atsihst kà dsihwneeku

---

*) Iswirtiba.

no mugurkaula walsts, no sihditaju klases, no biwroku nodałas. Bet atpakałatgreeschanâs likums ir preeksch wisas radibas. Ja zilweks daschus gadus ne=eewehros sewi, winsch iswehrtisees par sliktaku un semaku zilweku. Ja winsch ir nolaidigs pret sawu meesu, tad winsch taps par prastu meschoni, — lihdsigs teem puszilwekeem — puslopeem, kurus daschreis sastop us tuksneschainâm salam. Ja winsch nekopj sawu garu, winsch iswehrtisees par idiotu jeb ahrprahtigu; kâ peemehrs tam ir peem. eeslodsischana weentulibâ, kurai ir tahds eespaids us zilweku smadsenem, ka tee top par idioteem. Ja winsch ne=eewehro sawu sirds apsinu, winsch taps par beskaunigu, łaunu zilweku. Un, beidsot, ja winsch ne=eewehro sawu dwehseli, tad wina neisbehgami sahk mirt (atrofetees), peesehret un eet bojâ.

Tâ tad muhsu preekschâ ir pilnigi dabigs pamats preeksch muhsu jautajeena isschkirschanas. Ja mehs neeewehrosim sewi, kâ mehs tad isbehgsim schim wispahrigam likumam, kursch tik noteikti parahdas wisâ pasaulê? Ja mehs esam nolaidigi un ar parasteem lihdsekleem neturam sawu dahrsu kahrtibâ, winâ rasees nesahles un winsch aisaugs. Tâpat ari, ja mehs neisleetojam wisas isdewibas preeksch sawa gara attihstibas, kâ winsch isbehgs no nesinaschanas un nespehka? Un ja mehs neeewehrosim dwehseli, kâ wina isbehgs no dabigas atpakałeeschanas un no neapejamas eekrischanas neauglibâ un nahwê?

Teescham naw wajadsigs ilgi gaidit us peerahdijumu, ka katrâ zilwekâ ir tahda atpakałeeschana. Tas teek apstiprinats zaur peemehreem un zaur salihdsinaschanu (analogiju) ar dabu. Sinatne mahza, ka katram dsihwam organismam ir eespehjams atrastees weenâ no trihs stahwokleem dsihwê: lihdsswara, ewoluzijas waj degenerazijas stahwoklî. Ar lihdsswaru apsihmeta swahrstoschâ dsihwes atraschanâs itkâ us lihdsena zeła, raksturs, kursch leekas isturamees weenadi tâ pret łaunâ uskrischanu, kâ pret labâ wilkschanu. Winsch satur sewî apstahklus, tâ nostahditus zaur iswehli waj likteni, ka tee nedara eespaidu ne par labu, neds par łaunu. Bet lihdsswars, dabigais stahwoklis neorganiskâ walstî, ir pateesibâ sweschs dsihwibas walstij. Un tas, kas isleekas kâ nekustoschs (inerzija), warbuht pateesibâ ir ewoluzija, neeewehrota sawa gausuma dehł, waj wehl beeschak degenerazija, wiltigi apslehpjoscha wisas pehdas no agrakâs attihstibas gaitas. No schî eedomatâ lihdsswara stahwokla ewoluzija ir kahpschana us augschu degenerazija — grimschana us leju. Degenerazija ir tas stahwoklis dsihwê, kuru eenem leelakais daudsums zilweku. Iswehli nospreesch zilweka pascha daba. Dsihwot ar lihdsswaru — bes teekschanâs us preekschu waj atpakał, ir gruhti. Wehl gruhtaka, redsams, ir pastahwiga us augschu kahpschanas dsihwe. Leelakâ dała zilweku iswehlas winu us kahdu laiku, bet augschana noteek lehni, un wini kriht ismisumâ, kad mehrkis wehl ir tahłu. Tomehr nekas no sazitâ pilnigi neisskaidro, kapehz leelakâ dała zilweku teezas ne us augschu, bes us leju. Ka tas ir weeglaki — ir tikai pusatbilde. Kapehz tas ir weeglaki? Tadehł ka katra zilweka dabâ schis prinzips nem pahrswaru. Winsch juht sawâ dwehselê klusu noslehpumainu spehku, kursch winu neatturami welk us leju. Atgreeschanâs weetâ pee augstaka weida winsch zaur sawas dabas spehku padodas teeksmei us leju. Ta ir degenerazija — tas likums, zaur kura spehku organisms, nespehdams pats attihstitees, nespehdams pat paturet to, ko jau ir eeguwis, — eet us leju, top sliktaks un arween jo peemehrotaks preeksch semas dsihwes.

(Turpmak wehl.)

Dawida: **„Dsejas prosâ".**

35. dseesma.

Ej teesâ, Kungs, ar teem, kas ar mani eet teesâ, karo ar teem, kas ar mani karo. Jo bes wainas tee preeksch manis apslehpuschi sawa tihkla bedri, bes wainas tee preeksch manas dwehseles rakuschi bedri. Bet mana dwehsele preezasees eeksch ta Kunga, un lihgsmosees par Wina pestischanu. Wiltus leezineeki zełas, tee prasa no manis, ko es nesinu. Tee man maksâ łaunu par labu; mana dwehsele ir atstahta. Bet es, kad tee bija neweseli, apwilku maisu un mehrdeju sawu dwehseli ar gaweschanu un luhdsu no sirdsdibina. Es tâ staigaju, itkâ winsch buhtu man par draugu un brahli, es gahju noskumis, nospeests, itkâ kas schehlojas par sawu mahti. Bet kad es straipaleju, tad tee preezajâs un sapulzejâs pret mani; tee plosas un nepaleek klusu. Ar wiltigeem mehditajeem un **kumosu lischkeem** tee greesch sobus pret mani Jo no meera tee nerunâ, bet isgudro wiltigus wahrdus pret teem kluseem semê.

1. 7. 9. 11.–16. 20 p

Stahsti un dsejas.

Gundegas:

Itkâ saule.

Sogu 5:31.

Itkâ saule uslez sawâ spehkâ,
Tâ buhs tee, kas Deewu mihło, —
Nepaliks tee uswareti grehkâ:
Winu Gara sobins weenmehr swihło.

Itkâ saule sawâ spehkâ zełas —
Uguns wahrdi rakstiti tâs waigâ,
Tapat, kas pee Deewa spehku smełas
Pateesibas taisnos zełus staigâ.

Itkâ saule sasilda un schehło
Tos, kas ilgi zeeta seemas salâ,
Tapat tee, kas Kristus balsij klausa
Itkâ pawasara seedondeena ausa!
— Wineem debess uguns azîs kwehło,
Wini pazeł pakrituschos zeła malâ.

1913.

Fr. Freidenfelda:

Noseedsneeks un mahte.

Winsch bija slepkawa
Us nahwi noteesats
Un laudis runaja:
„Luhk, breesmigs zilweks kahds!"
Pilns ruhktuma un kauna
Tehws winu atstahja,
Un zitreisejee draugi
Pat winu lahdeja.
Pret wiseem usbruzejeem
Winsch bija noslehdsees un kluss;
Tas wineem usmeta
Tik tumschus skateenus.
Bet weena seeweete
Wehl winu mihleja;
Ta winu apkampa
Un asrâs schnukstеja:
„Ai, dehls mans mihlotais,
Leels ir taws noseegums;
Dauds esi zeeschanas
Tu sagahdajis mums.
Bet Kristus labad
Es tewim peedodu
Un Deewu luhgschu es,
Kad sodâ eesi tu
Un kad pehz nahwes
Tu tiksi apbedits,
Taws kapa kopinsch
Tiks rosem apdehstits
No rokam, kuras masu
Reis tewi aukleja
Un naktîs bes meera
Dehl tewis palika."
Pee noseedsneeka
Nu brihnums notika:
Pee mahtes kahjam
Winsch zelôs nokrita
Un — ruhkti raudaja...

W. F.:

Pastneeks.

Kad pa nakti
Pastneeks brauz,
Winam rahdâs:
Kahds to sauz.

Mehmee kruhmi
Runat sahk;
Tumschas ehnas
Apkahrt nahk.

Winu isskats
Beedinoschs
Un jau notrihz
Pastneeks droschs.

Saschauj sirgeem —
Aulekscheem,
Behg no breesmam —
Kruhmajeem.

Twer pehz taures,
Skanet leek —
Isbeedeti
Spoki teek...

Bet kad mahjâs
Pastneeks dus,
Sapnôs redſ wehl —
Laundarus...

25. maijâ 1912.

Melanijas Fetler:

Tik us preekschu!

Tik us preekschu, tikai nestaht puszelâ,
Tikai atpakal wairs neskatit,
Wairs tik nolaidigi Jesus darbu nedarit,
Kauna neihsta dehl nelihst patumsâ!
Tik us preekschu! Sahtans atkahpsees,
Ja us Jesus uswaru tu stahsees droschi;
Ko Deews solijis, Winsch tura nemaldoschi, —
Ne sew, zilwekeem ne — Winam ustizees.

Tik us preekschu! Zihna lai tew' neatbaida,
Wisu, kas wehl kawê, met no sewis!
Galwu augsch! pats Kehninsch luhkojas us tewis,
Tik us preekschu, brahli, mehrkis, luhk, jau gaida.

Melanijas Fetler:

Tehwa rokas.

Pahr mani isplehſt Sawas rokas,
Leez tâs us galwu man, us noguruscho:
No Tewis tik, mans Tehws, es sinu
Nahk laime, preeks un spehks eeksch peekususcho.
Pahr mani isplehſt Sawas rokas,
Kad Tawâ preekschâ zelus lozit sahku;
Kad ruhpju pilno, druhmo dsihwi behgot
Pee Tawas sirds, pee ustizigâs nahku.

Pahr mani isplehſt Sawas rokas,
Kad eenaidneeki mani apstahjuschi;
Kad satans, pasaule un grehki
Pee krischanas gandrihſ jau mani peeweduschi.
Pahr mani isplehſt Sawas rokas,
Kad manim dsihwê labi klahjas,
Dehl mantas, kuru maitâ kodes, ruhsa,
Lai sirds no Tewim neattahlinajas.

Pahr mani isplehſt Sawas rokas,
Kad manas slahbani us leju slihkst,
Un neeespehju weikt to leelo darbu —
Glahbt dwehseles, kas dsilâ tumsâ nihkst.
Pahr mani isplehſt Sawas rokas,
Kad tekâ ehrkschkainâ sahk asinot man kahjas,
Top soki gurdi, sirds pukst wahji
Un azs sahk luhkot, waj drihſ nebuhs Tehwa mahjas...

Pahr mani isplehſt Sawas rokas,
Dod isturet lihds zela mehrkis nahk,
Lai, beidsot deenas gaitu, kad scheit saule reet,
Mans gars pee Tewis jaunu deenu sahk.

Bittes Augusta:

Tu muhschigs Tehws, kas wiseem dodi
It wisu ko no sirds Tew luhds.
Tu schehligs nelaimigeem esi,
Kad ismisumâ plosâs kruhts.

Tu Wisuwarenais, kas waldi,
Kad niknas dsihwes bangas ruhz,
Kas pazeetigi Tewi luhdsas,
Tos nemi Tu pee Tehwa kruhts.

Lauj mestees man pee Tawàm kahjam,
Kad mani nomahz liktens gruhts, —
Tu weenigais, kas lihdset wari,
Kad ismisumâ plosâs kruhts. . .

Pigmeja:

Gribeju dseedat. . .

Gribeju dseedat par deewischko buhtni,
Gribeju dseedat par Pestitaju.
Gribeju dseedat par debesu suhtni
Deewa un zilwezes widutaju. . .

Gribeju dseedat. . . Bet augstakâ skanâ
Pahrtruhka stihga. . . Waj mirstigais
Spehtu sawâ neezigâ manâ
Aptwert Tewi, ak Muhschigais? . .

Mana atgreeschanâs wehsture

pee Jesus Kristus kâ mana personiga Pestitaja.

„Nahzeet, klausaitees wisi, kas bihstas Deewu: es jums isteikschu, ko Winsch darijis pee manas dwehseles." (Dahw. 66: 16).

Schini nodalâ taps pasneegtas atgreeschanâs un swehtischanâs leezibas no brahleem un mahsam, sakarâ ar Golgatas Misioni. Schee ir iswilkumi is winu personigeem aprakfteem. Pilni rakstitaju wahrdi un adreses atrodas redakzijâ. Schis leezibas top drukatas Deewam par godu, un par swehtibu un eepreezinaschanu lasitajeem.

Brahlis A. R., 21 g. wezs.

No behrnibas lihds eeswehtischanai biju loti dedsigs, det un klausitees kaut ko no Deewa mihlestibas us ums grehzigeem zilwekeem un no Jesus Kristus; kad skolotajs tizibas mahzibas stundâ stahstija kautko no Jesus zeeschanam, newareju nekad noturetees asaras ne- islehjis, ihpaschi eeswehtischanas deenâ no sirds apsolijos kalpot tam Kungam. Nepagahja ilgs laiks, kad karstâ mihlestiba pahrwehrtâs par remdenibu un sahku klibot us abâm pusem, sahku wairak ruhpetees par meesu, neka par nemirstigo dwehseli, bet newareju apmeerinatees: pasaules preekôs dwehselei slahpa pehz kaut ka dahrgaka. — Ta ka tehws nomokas dserschanas sehrgâ, kura ari man tihkoja usbrukt, tad, domadams ar saweem spehkeem tikt walâ, aisgahju no tehwa mahjas, no wiseem pasih- stameem, lai tâ tiktu walâ no dserschanas, kas ari pus- lihds isdewâs. Eesahku tirgotees. Weenam sweschumâ islikâs garlaizigi. Apnehmu lihgawu no godigeem we- zakeem un turpinaju tirgoschanos. Nepagahja ne gads, kad bij jaspehlè bankrots. Tad atbrauzu us Rigu mah- zitees un papildinatees dahrsneeka amatâ. Gadijâs eestahtees tahdâ weetâ, kur biju loti nospeests, ari pa swehtdeenam nebiju brihws. Zitu neko nesinaju, ka greestees pee mihlâ debesu Tehwa ar luhgschanam. Deews manas luhgschanas paklausija. Pee dahrsneeka, kur biju noderejis us 2 gadeem amatu mahzitees, tiku zaur pa weenu gadu un dabuju kahrtigu apleezibu. Aisbrauzu us mahjam pazeemotees. Noswinejam jeb nodsehram mahsai kahsas, kuras mani loti neapmeerinaja ar istureschanos un dserschanu, bet neko bij darit ar wezu paraschu. Pehz tam atbrauzu atkal us Rigu un eestahjos pee kahda zita dahrsneeka wehl papildinatees, kur pa swehtdeenam biju pilnigi brihws. Pirmôs Wasarasswehtkôs apmekleju Gertrudes basnizu, kur jutos loti laimigs, kad ehrgeles tika pawaditas ar ragu musiku, un kad wehl pehz sa- pulzes no basnizas torna skaneja ragu musika: „Deews Kungs ir muhsu stipra pils." — Pehz swehtkeem eedams us bodi eepirktees, redsu Dsirnawu eelâ 63 sludinajumu par sapulzem Romanowa eelâ 32. Apnehmos tâs ap- meklet. Aisgahju Wasarswehtku atswehtes wakarâ. Jutos loti laimigs, kad dsirdeju br. F. sludinam. Apnehmos pastahwigi pehz eespehjas apmeklet schis sapulzes. Otr- deen 22. maijâ, br. Fetlers runaja par Dawidu un Go- liatu, jutos loti satreekts, issuhdseju tam Kungam sawus grehkus un no ta laika dabuju pawisam zitus spehkus kalpot tam Kungam no sirds. Droschibu par pestischanu man- toju zaur pantinu 1. Jahn. 1:9. un wehl pilnigak zaur grahmatinu: „Pest. zelsch, drosch. un preeks."

Mana atsihschana par Sw Garu ta, ka neweens ihsti pateesi kristigs zilweks newar bes ta istikt, jo naw spehka, naw droschibas, naw ari, galwenais, mihlestibas bes Sw. Gara. Es kaunejos lasit kahdu reis pee darba par brihwlaiku Jaunderibu u. t. t., ne wehl leezinat. Kad es Romanowa eelâ dabuju kreewu wal. „Sw. G. peepildischana," islasiju, kaut gan ne pilnigi saprasdams, bet ta tomehr man daudz palihdseja (jo es no sirds ti- zeju), ka wareju sahkt no Jesus leezinat, un ari isdewâs pahris beedrus peewest Jesum. 27. julijâ deewwahrdu sapulzê, kad wairakkahrt luhdsam Deewu, lai Winsch pahr mums atklahtos, un sewischki lai Jesus mums taptu sa- protamaks, ka waretu tâ staigat, itin kâ Winsch staigajis, tad jutu wehl par maz spehka; aisgahju mahjâs un nehmu ar Bibeli un deewluhgschanu nopeetni lasit pa latw. „Sw G. peepildisch.," tizibâ to sanehmu un atdewos pilnigi Wina wadischanâ. Bibele un Jaunderiba man ir loti dahrgas grahmatas, pehdejâ weenmehr man ka- batâ. Zik wareju, issuhtiju ari grahm. Sw. G. peepild., Pest. zelsch un drosch., Sw. G. pasihsch. sihmes Mogilewas mahzitajam, skolotajam un z. „Kr. W." abo- neju un suhtu us mahjam sawai laulatai draudsenei. Rakstiju ari aisween wehstules, daschu reis dabuju atbildi, kamdehl tik daudz naudas istehret par grahmatam. Par noschehloschanu peederigee wehl naw pahrleezinajuschees,

ka mums wajadſigs ir kas daudſ dahrgaks, kà wiſa muhſu dſihwiba. Es uſtizos tam Kungam un Winſch brihniſchkigi par mani ir gahdajis.

„Eſi uſtizigs lihdſ nahwei, tad es tew doſchu to dſihwibas kroni!"

Starptautiſka Bibeles ſtudija.

Pehz paraugeem iſſtrahdajuſe Melanija Fetler.

Swehtdeen, 21. aprilî. 1. Moſus 33:1—17.

Jekaba ſaſtapſchanàs ar Eſawu.

Selta teksts: Eſeet zits pret zitu laipnigi, ſirdſchehligi, zits par zitu apſchehlodamees, itkà ari Deews eekſch Kristus ir apſchehlojees par jums. Ewef. 4:32.

Pehz brihniſchkigàs Deewa parahdiſchanàs, Jekabs, no ta Kunga wadits, wareja droſchi zelot tahlak. Pee Labana winſch atrada laipnu uſnemſchanu, bet wehlak tika loti peewilts no wina. Tà atmakſajas tas, ko winſch pee Iſaaka bija darijis. Wehlak Jekabs tapa bagats un beidſot, uſ Deewa pawehli, winſch atſtahj Labanu. Bet nu winam jaſateekas ar ſawu brahli Eſawu. Bailes winu pahrnem, dſirdot, ka Eſaws nahk winam pretim ar 400 wihreem. Winſch nopeetni luhdſ par to Deewu. Pee Jabokas braſla winſch zihnas ar to Kungu; wina wezà daba teek lauſta un no Jekaba top Iſraels. Winſch war droſchi eet Eſawam pretim, jo Deewa ſwehtiba ir ar winu.

1\. Brahlu ſirſniga ſatikſchanàs (1—7) Jekabs ſakahrto ſawu leelo pulku un eet pats papreekſchu, lihdſ nonahk pee Eſawa. Winſch tomehr neeet kà ſawa brahla kungs, par kahdu gan winu eezehla Iſaaka ſwehtiba, bet ſirſniga paſemibà. Eſawam, eeraugot brahli, iſſuhd wiſas duſmas un eenaids, winſch ſteidſas pee Jek., apkampj w nu, ſkuhpſta un abi kuſtinati raud. Jekabs zaur paſemibu uſwareja Eſawu. Nu winſch ſtahda preekſchà ſawas ſeewas un behrnus, ſewiſchki peeminedams, ka wiſs winam ir no Deewa dahwinats.

2\. Brahla dahwana (8—11). Dahwanas toreiſ un wehl tagad ir paraſta leeta Rihtſemès. Jekaba dahwana Eſawam bija bagatiga: 580 daſchadu lopu. Zik leelam gan wajadſeja buht Jekaba paſcha pulkam! Eſaws negrib dahwanu peenemt, winam paſcham ir deeſgan. Sawadas juhtas warbuht pilda Eſawa ſirdi, jo winſch redſ, ka Jekabs, kaut gan bijis iſdſihts ſweſchumà, pahrnahk bagataks kà winſch: Jekabs war teikt: man ir wiſs papilnam. Eſaws beidſot ari peenem dahwanu.

3\. Daſchadi zeli (12—17). No eeſahkuma leekas, itkà Eſaws gribetu zelot kopà ar Jekabu uſ Kanaanu, bet uſ aiſrahdijumu, zik lehns buhs ſchis zelojums, winſch aiſeet atkal kalnòs. Lai waretu ar maſeem behrneem kopà zelot, wina dabai ari buhtu bijis wajadſigs pahrwehrſtees, bet ar ſawas pirmdſimtibas nizinaſchanu, winſch ſcho ſchehlaſtibu bij atmetis. Tà abi brahli zelo katrs uſ ſawu puſi. Weens wareja tagad mantot ſawa tehwa ſwehtibu un tika ſagatawots preekſch Deewa mehrka. Otrs dſihwoja tà, ka iſpelnijas par ſewis rakſtito: „Eſawu Es eſmu eenihdejis." Deews muhs mihlè eekſch Kristus un ir gataws muhs ſwehtit, ja mehs nepaleekam Eſawa zelòs, bet laujamees ſewi weidotees no ſchis mihleſtibas.

28. aprilî. 1. Moſ. 37:23—36.

Jaſeps pahrdots uſ Egipti.

Selta teksts: Mihleſtiba neſkauſch. 1. Kor. 13:4.

Schai nodalà grahmatas autors ſahk rakſtit „Jekaba radu rakſtus", t. i. par Jekaba behrneem. Winſch eeſahk ar ſtahſtu par Jaſepu un par wina pahrdoſchanu uſ Egipti. Wehlak uſ tureeni pahreet wiſi Iſraeleeſchi. Tas bij pehz Deewa prahta; uſ to Winſch jau bij aiſrahdijis Abraamam (15:13). Egiptei bij leela noſihme ſchis tautas attihſtibà wismaſ ſchais 3 punktòs: a) Egipte nodroſchinaja Iſraeleeſchu ſtahwokli. Tee zitur nebuhtu tà peeauguſchi un pawairojuſchees, buhdami neeziga zilts eenaidigu tautu widù. b) Egiptè wini bij aiſſargati no ſamaiſiſchanàs ar zitàm tautibam; Egipteeſchi paſchi bij tahlu no domam par jauktu prezibu (46:34). Tà Iſraels nahza pee atſihſchanas, ka winſch ir ſewiſchka, noſchkirta tauta. c) Egipte winus ziwiliſeja zaur noteiktu waldibu, likumeem un kahrtibu — Muhſu lekzija ſtahſta par zilweku neſchehlibu, bet zaur wiſu to darbojas Deews, kurſch Jaſepa brahlu launſirdibu iſleetoja ſawu mehrku ſaſneegſchanai.

I\. Jaſeps un wina brahli. Jaſeps tika eenihdets no ſaweem brahleem, tadehl ka winſch bija 1) ſawa tehwa mihlulis. Jekabs darija nepareiſi, mihlot weenu dehlu wairak par ziteem. Zaur to winſch iſpoſtija mahjas laimi un meeru. 2) Jaſeps atſtahſtija ſawu brahlu launos darbus. Aprunat ir ſlikti, bet launus darbus mums jauſrahda, ſinams, papreekſch tikai tam, kas tos dara, bet ja tas neklauſa, tad atklahti, zitadi mehs eſam kà wina lihdſſeedri. 3) Jaſeps ſapnoja, ka winſch ir leelaks, nekà wina brahli. Tahdas domas winu warbuht nodarbinaja ari pa deenu. Tas bij tas leelakais dadſis wina brahlu azìs, jo wineem nebij mihleſtibas (37:11).

II\. Noſeegums. Jekabs dſihwoja Ebronà. Wina dehli ganija lopus pee Sikemas. Kad Jahſeps nahza winus apmeklet, wini atradas Dotanà. Eeraugot Jaſepu, wini gribeja to nokaut, bet uſ Rubena padomu, eemeta winu bedrè; Rubens gribeja winu glahbt, bet labs nodoms beſ ſtipras gribas neko neeeſpehj. Winſch redſeja taiſnibu, bet bij beſduhſchigs — gluſchi kà Pilatus wehlak, notikumà ar Kristu.

III\. Egipte. Redſot Iſmaeleeſchu karawani zelà no Gileadas uſ Egipti brahleem eenahza prahtà labak pahrdot winu kà wehrgu. To tee darija par 20 ſudr. gabaleem, (apm. 30 rbl.). Wini domaja, ka Jaſ. ſapni wairs newarès peepilditees. Zilweki domà iſjaukt Deewa planus, kaitejot Wina eerotſcheem. Wini domaja apturet kriſtigajumu zaur apuſtulu wajaſchanam. Wini domaja apturet Kristus darbu zaur Kristus kruſtà ſiſchanu. Bet tapat kà Jaſ. brahli, wini newar aiſkawet Deewa nodomu iſdoſchanos.

5. maijà. 1. Moſ. 40:9—23.

Jaſeps iſſkaidro ſapnus.

Selta teksts: Ta wiſuwarenà Deewa dwaſcha ir, kas tos dara gudrus. Ij. 32:8.

Ihſi atſtahſtit, kà Jaſepu nopirka no Iſmaeleeſcheem kahds eewehrojams zilweks, kurſch drihſ winam dahwaja leelu uſtizibu. Tad winu apmelo un eemet zeetumà. Ari tur winſch uſwedas newainojami un teek drihſ uſ augſchu. Wehlak Waraus dſehreenadeweju un maiſes zepeju ari eeleek zeetumà. Weenu rihtu Jaſeps winus atrod nobehdajuſchos par ſaweem ſapneem. Kà winſch tos iſſkaidro, tà ari noteek.

Jaſepa rakſturs: uſtizigs, tſchakls, — zilweki arween zeeni ſchis ihpaſchibas, — pazeetigs, iſturigs, beſbailigs. Tadehl tas Kungs bija ar winu un palihdſeja ſpihdoſchi tikt wiſur zauri, kaut ari dſehreenu deweſs winu aiſmirſa. Lai Deewa behrni nedomà buht beſ pahrbaudiſchanàm un behdam. — Kaut gan Jaſeps dſihwoja apm. 2000 g. preekſch Kristus, winſch bija kà Mat. 5:14—16. Mums ir wairak gaiſmas, kà Jaſepam, jo mehs paſihſtam Kristu un ar Wina palihdſibu nums jabuht ar ſawu dſihwi ziteem par zelarahditajeem pee Deewa.

12. maijâ. **1. Moſ. 41:25-43.**

Jaſeps top walditajs Egiptê.

Selta teksts: Paſemigeem Winſch dod ſchehlaſtibu. 1. Pet. 5:5.

I. Waraus ſapnu iſſkaidroſchana. 2 gadi ir pagahjuſchi pehz winreiſejas lekzijas. Bet pa wiſu ſcho laiku zeetumâ Jaſeps neſaudeja tizibu uſ Deewu. Beidſot dſehreena-deweju wirſneeks winu atmineja. Stahwot Waraus preekſchâ Jaſeps nekaunejas atſiht Deewu, un Deews lika wiſam tà notikt, kà Jaſeps bij teizis. 13 gadus winſch bij nodſihwojis paſemibâ, bet neſaruhktinajas un neatkahpas no Deewa. Tadehl Deews winam parahda ſawu ſchehlaſtibu.

II. Jaſeps eezelts par pirmo miniſtri Egiptê. Jaſepa ſapnu iſſkaidroſchana uſ reiſ eeguwa Waraus uſtizibu. Jaſepa padoms, ko tagad darit, bij łoti gudri mehrkets 33-36). Winſch, laikam, ſagaidija to, kas wehlak notikas. Winſch bij dſiłi deewbijigs zilweks, bet ne mułkis, un ſinaja iſleetot gadijumu. — Zits wihrs, kà Jaſeps pildits ar Deewa Garu, nebija Egiptê, un Waraus eezehla winu par waldneeku. Tadehl, ka Jaſeps godinaja Deewu, Deews godinaja winu. Eſeet peetizigi pee maſuma un juhs tapſeet eezelti par leelumu. Attihſtat ſawas ſpehjas un juhs kluhſeet arween jo ſpehjigaki.

---

19. maijâ. **1. Moſ. 42:1-17.**

Jaſeps ſaſtop ſawus brahlus.

Selta teksts: Ko zilweks ſehj, to tas ari plaus. Gal. 6:7.

I. Jaſepa brahli uſ ſawa waiga Jaſepa preekſchâ. 26 gadi pagahjuſchi no ta laika, kad Jaſeps pehdejo reiſi redſeja ſawus brahlus. Pa ſcheem gadeem winſch daudſ ko peedſihwojis: behdas, gruhtibas, uſwaru, panahkumus. Beidſot peepildas, ko Deews winam bij ſapnôs parahdijis: wiſas ſemes nahza uſ Egipti un pee Jaſepa pirkt, ari Jaſepa brahli nahk un kriht uſ ſawu waigu wina preekſchâ. Tà weenreiſ ari tee, kas apſmehja, iſgehrba un ſita kruſtâ muhſu Jaſepu (Jeſu), lozijees Wina preekſchâ.

II. Jaſepa iſtureſchanâs pret wina brahleem. Jaſepa brahli jau bija peeauguſchi wihri, kad winſch kà ſehns no wineem ſchkihràs, tapehz naw brihnums, ka winſch winus paſina, kaut gan winu paſchu tee nepaſina. Beſ tam tee ari nekad neſagaidija redſet winu tahdâ ſtahwoklî. Winſch iſturejas bahrgi pret wineem, gribedams winus pahrbaudit. Katram darbam nahk ſawa alga, kaut ari pehz 26 gadeem jeb wehl wehlak. Zeetumâ wini noſchehloja ſawu noſeegumu, kuru tee lihdſ ſchim laikam nebij ſpehjuſchi aiſmirſt. Ja negribi mozitees ar łaunàm atminam, tad nedari łaunu. Kad wini atgreeſàs, Jaſeps droſchi wareja winus aizinat uſ Egipti. Deews muhs ari pahrmahza, lai uſmodinatu muhſu apſinu un iſkauſetu muhſu zeetàs ſirdis.

Apſkats.

Eekſchſeme.

Par ſapulzem Piltenê un Wentſpilî, kà ari par Golgatas miſiones pateizibas gadaſapulzem zeram ſinot nahkoſchâ numurâ. Waram tikai ſcheit ſazit, ka wiſas ſchis ſapulzes tapa pawaditas ar bagatu Deewa ſwehtibu. Daudſas dwehſeles atgreeſuſchàs pee Deewa un tizigaji pamodinati uſ nopeetnaku kriſtigu dſihwi. W. F. reliģiſki preekſchneſumi Wentſpils Latw. Beedribas ſahlê un leelajâ Wentſpils baptiſtu baſnizâ bija tà apmekleti, ka beidſamâs ſapulzês wiſi wairs neatrada telpas. Pee weetejo ſtrahdneeku — J. Kurziſcha, K. Kraula, Wentſpilî un O. Legſdina, Piltenê — ſirſnigas un dſihwas lihdſdalibas ta Kunga Gars ſtrahdaja ar ihpaſchu ſpehku. Tahda gariga pamoſchanâs un eekuſtinaſchana Wentſpilî nekad neeſot bijuſe, un Deewa behrni war lihgſmotees par Deewa walſtibas ſelſchanu.

No 18. aprila uſ wiſeem Kreewijas dſelſzełeem teek eewesti jauni wilzeenu ſaraſti. Saſauzot ſchigada dſelſzełu preekſchſtahwju paraſto ſapulzi, miniſterija pazehluſe jautajumu par wajadſibu ſaſtahdit ne tikai ſeſona, waſaras, bet gada wilzeenu ſarakſtu. Zaur to buhs daudſ lihdſets paſaſcheereem, paſcheem dſelſzełeem un ſewiſchki kara waldei, kurai buhs eeſpehjams jau laikus ſaſtahdit wajadſigos planus preekſch reſerwiſtu, rekruſchu un t. t. pahrweſchanas. Tà tad jaunais wilzeenu ſarakſts ſahkot no 18. aprila pirmo reiſ buhs derigs uſ wiſu gadu — lihdſ 18. aprilim 1914 g.

Leepajâ, 24. martâ. Neſinama eemeſla dehl pagrima ſemuhdens laiwa „Minoga“, atrodotees netahlu no peldoſchàs Leepajas bahkas.

25. martâ. Peterburgâ notika leela politiſka maniſeſtazija ſlawu labâ.

31. martâ Zehſîs nomiris Kaſchoku Dahwis (D. Peltzs), 62 g. wezs. Sewiſchku eewehribu pelna wina walodneeziſkee rakſti, kuri daudſ darijuſchi pee muhſu rakſtu walodas noſkaidroſchanas un iſkopſchanas.

3. aprilî. Semuhdens laiwas „Minoga“ komandeers leitenants Garſojews tika eezelts par wezako leitnantu dehl wina iſweizigas rihkoſchanâs laiwai grimſtot. Tagad winu ſauz pee teeſas par nolaidibu, kuras dehl „Minoga“ nogrimuſe.

20. martâ. Uſ Melnàs juhras ploſas breeſmiga wehtra; apmehram ſimts ſwejneeku laiwas iſneſtas no Sewaſtopoles oſtas juhrâ, łauſchu liktenis wehl naw ſinams.

Ahrſemes.

6. martâ. Kurdiſtanâ iſzehluſes rewoluzija, lai eeguhtu neatkaribu.

12. martâ. Sunjatſens propagandê ſaweenibu ſtarp Kihnu un Japanu, winſch domà kà tahda ſaweeniba dos Aſijas eedſihwotajeem iſdewibu nahkotnê waldit par wiſu paſauli.

22. martâ. Seemeł-Amerikas waldiba nolehma atſiht Kihnas republiku. Mongolijas waldiba ſino, ka wina peenem Kihnas waldibas wehleſchanos iſwairitees no ſadurſmem, bet ar to wina neſaude ſawu neatkaribu.

Madridê, 31. martâ. Spanijas Karalim atgreeſchotees no karapulku ſmotra, Spanijas Bankas tuwumâ atſkaneja trihs ſchahweeni. Karalis naw eewainots. Łaundars apzeetinats, wina wahrds Sanſcheſallegrê,

winsch ir anarkists no Barzelonas, sawas darbibas dehl isfuhtits no Franzijas.

Româ, 31. martâ. Pahwesta weselibas stahwoklis atkal tizis sliktaks. Baidas no plauschu karsona.

3. aprilî. Daudsina, ka uf Albanijas troni tikschot sweedru karała otrs dehls prinzis Wihelms. Winsch tagad ir 29 gadus wezs un prezejees ar kreewu Leelknaseeni Mariju Pawlownu.

Kara sinas.

2. martâ. Skutari teek apschaudita bes pahrtraukuma deenu un nakti.

— Grejs nodomajis likt preekschâ atdot Skutari albaneem un Djakowu — serbeem. Jautajuma isschkirschana tagad atkarajas no Kreewijas.

6. martâ. Greeku kara pulki eenehmuschi Klisuru, Santi-Kwaranta, Delwino.

7. martâ. Tschataldschas posizijâ eesahkuses galwenà kauja.

— Atteezibas starp Austriju un Melnkalni łoti noasinatas.

8. martâ. No Berlines un Wihnes ir sanemti sihki apraksti par konfliktu starp Austriju un Melnkalni, Austrija ir gatawa uf wisu, winas prasijumu neispildischanas gadijeenâ.

— Turku karapulku nodoms pee Tschataldschas pahreet uf usbrukumu, beidsees ar pilnigu neisdoschanos un makfaja daudf eewehrojamus upurus.

11. martâ. Austrija ir ar meeru, Skutaru un Albanijas saweenoschanàs gadijumâ, atteiktees no Djakowa peeweenoschanas Albanijai.

12. martâ. Konstantinopolê, neskatotees uf wiseem waldibas lihdsekleem, gatawojas uf nopeetnu kustibu pret tagadejo kabinetu.

— Greeku flote aitureja pee San-Dschiowanu-di-Medua porla Austrijas kugi ar eerotscheem un kara leetam preeksch Albanijas.

— Austrija eesneedsa Melnkalnei rakstu ar prasijumu par kara aptureschanu Skutaru apkahrtnê, kamehr no pilsehtas isbrauks wisi augstakas schkiras eedsihwotaji.

13. martâ. Adrianopole eenemta no bulgareem.

17. martâ. Turku galwenais schtabs atkahpees uf San-Stefano.

— Turku ministru padome nolehma karu turpinat.

20. martâ. Leelwalstis isteikuschàs par labu juhras demonstrazijai, tapehz uf Melnkalni nosuhtis Anglijas, Franzijas, Austrijas un Italijas kugus.

23. martâ. Turzija peenehma leelwalstju widutajibu.

25. martâ. Melnkalne nosfpreeduse uf wiseem leelwalstju preekschlikumeem atbildet ar Skutaru eenemschanu.

28. martâ. Pehz sinam no Berlines — karalis Nikolajs nodomajis atsazitees no trona un eeteikt melnkalneescheem peeweenotees Serbijai.

— Kreewija un Italija leek preekschâ Portai pawehlet Essad-Pascham atdot Skutarus starptautisku kara pulku armijai.

30. martâ. Leelwalstju atbildê balkanu tautam teek prasits, lai winas pahrtrauz karu

Wihnê, 31. martâ. Melnkalnes preekschstahws Popowitschs aisbrauza uf Parisi uf pahrrunam ar starptautisko finantschu komisiju.

Scheit apgalwo, ka pret ideju — atmaksat naudâ Melnkalnei par Skutaru atdoschanu wisas leelwalstis isturas lihdsjuhtigi.

Berlinê, 31. martâ. Wahzija, kà wisas zitas walstis turas pee ta prinzipa, ka Balkanu saweenibas eekarotàs semes isdalischana ir paschas saweenibas darbs, kurâ newajag eejauktees zitàm walstim.

1. aprilî. Pehz sinam no Konstantinopoles Turzija un Bulgarija jau weenojuschàs par meera slehgschanu.

— Nospreests aisdot Melnkalnei 30 miljonus pret leelwalstju garantiju.

— Konstantinopolê. Bulgari peepeschi usbrukuschi turku posiziju kreisajam spahrnam pee Tschataldschas, kur notikuse leela kauja, peedalotees artilerijai un kahjneekeem.

2. aprilî. Starp karotajeem uf 10 deenam noslehgts pameers.

3. aprilî. Serbija uf leelwalstju prasibu neturpina Skutaru apschaudischanu. Uf to turku waldiba likuse Skutaru komandantam nobeigt schauschanu pret aplenzejeem un nedsihtees wineem pakal, ja wini atkahptos.

Redakzijas telefons.

„Kr. W.“ labwehleem un agenteem, kuri zentuschees muhsu pamoschanas mehneschrakstu isplatit, aprehkinasim maksu par katru eeguhtu abonentu 10 proz lehtak. Luhdsu muhsu abonentu mantotajus uf gada beigam mums uf pasta kartes pasinot sawu abonentu wahrdus, lai mehs sinatu par teem nolihdsinatees; ari uf preekschu warat eewehrot scho 10 proz. rabatu naudas peesuhtischanâ.

Wehstulneeks.

Deewa swehtibu pawadits, wareju noturet no 25. marta lihdf 1. aprilim sapulzes Wentspilî un Piltenê. Issaku sirsnigas pateizibas wiseem brahleem un mahsam, kuri mani schai laikâ nesa uf luhgschanas rokam; luhdseet ari uf preekschu, lai tas Kungs paschkirtu manus zelus, tà ka man buhtu eespehjams paklausit daudsos eeluhgumus wairak pazelot un apmeklet isslahpuschas dwehseles.

— Wairakàm draudsem Kursemê un pulzi"eem Widsemê, kuri man peesuhtijuschi eeluhgumus winus apmeklet un noturet pamoschanas un ewangelisazijas sapulzes, waru atbildet, ka klahtbuhdamâ laikâ newaru wisus schos eeluhgumus ispildit. Apmeklejis wairak draudses pehdejâ laikâ, atrodu, zik leelas slahpes ir wisur pehz Deewa wahrda, un sirds waj raud par scho leelo wajadsibu, un ar preeku dotos no weetas uf weetu, pasludinat Kristus neisdibinajamo bagatibu. Bet nedf laiks, nedf spehki to peelauj. Weenu waru tikai sazit draudsem, kuras wehlejuschas, lai tàs apmekletu: luhdsat Deewu pehz swehtibas un pamoschanas; un tas Kungs to suhtis, ja ne zaur mani, tad zaur kahdu zitu no saweem kalpeem un zitâ zelâ; bet swehtiba buhs. Jo tà tas Kungs ir apsolijis: „Luhdseet leetu no ta Kunga wehlaja leetus laikâ! Tas Kungs rada sibenus; Winsch teem dos leetus papilnam, ikkatrai sahlei laukâ.“ (Zak. 10:1).

W. Fetlers.

Sludinajumi.

Bagatu Deewa swehtibu,
apraksch̄anu un augschamzelschanos ar Kristu un 100% dsihwi preeksch Kristus un Wina walsts
Weinbergu Julijai
Jelgawâ,
Kraulu Karlim
Wentspilî,
ka saderinateem
sirsnigi wehlê
„Kristiga Wehstnescha“ redakzija.

Nr. 4. saturs.

Redaktors-isdewejs: W. Fetlers.
Rigâ, Hospitala eelâ Nr. 24.

Drukajis P. Gailis Rigâ, Jahna eelâ Nr. 8 (eepretim Jahna basnizai).